

Uitvoeringsagenda 2024-2025 Campus Den Haag Universiteit Leiden

1. Inleiding

Om de doelen uit de [strategie Campus Den Haag 2020-2030](#) te bereiken wordt elke twee jaar een uitvoeringsagenda opgesteld. Deze notitie bevat de derde (2024- 2025) en bouwt voort op de voorgaande uitvoeringsagenda's ([2020-2021](#) en [2022-2023](#)).

Er is gekozen voor een gewijzigde opzet: Met vier jaar op weg in de tienjarige strategieperiode, legt de Uitvoeringsagenda CDH 2024 -2025 de nadruk op de vooruitblik op een beperkt aantal prioritaire projecten. Deze sluiten aan bij de ontwikkelingen, knelpunten en kansen op de campus vanuit de afgelopen jaren en verwachtingen voor de komende jaren.

De focus in deze agenda (paragraaf 2) ligt daarbij op het richting geven aan de faculteit overstijgende agenda voor de CDH en is ingevuld aan de hand van projecten waarop het DB CDH zich extra, en vanuit een heldere rol, op wil inzetten. De governance van de Campus Den Haag, bepalend voor de rol vanuit het DB CDH in de uitvoering, is nader toegelicht in paragraaf 3.

Het onderwerp (sociale) veiligheid staat sinds najaar 2023 nadrukkelijk nieuw op de agenda van het CvB. Ten tijde van het opstellen van de strategie CDH in 2020 en het formuleren van deze Uitvoeringsagenda CDH was het onderwerp (sociale) veiligheid nog lang niet zo actueel als op het moment van definitieve vaststelling van deze agenda. Het onderwerp heeft de afgelopen tijd volop de aandacht gekregen van het DB CDH Deze aandacht zullen wij ook in de komende periode houden. Zo zijn er regelmatig gesprekken met opleidingsdirecteuren om te zien waar de behoefte ligt en hoe CDH kan bijdragen. Ook wordt gekeken naar mogelijkheden om campus breed bijeenkomsten te organiseren waar studenten en medewerkers met elkaar, in een veilige omgeving, het gesprek aan kunnen gaan. Initiatieven als 'support groups' voor studenten worden door de faculteiten in Den Haag onder de aandacht gebracht. In paragraaf 3 is tot slot de crisisorganisatie van de CDH nader toegelicht.

De bijlage bevat een overzicht van de projecten die in de afgelopen uitvoeringsperiode op de agenda van de CDH stonden, een korte terugblik op de ontwikkelingen in de vorige uitvoeringsperiode en een samenvatting van de ontwikkelingen op projectniveau. Dit laat zien dat er al veel stappen zijn gemaakt, maar toont ook dat extra aandacht voor de CDH nodig blijft om alle ambities voor 2030 te realiseren. Voor een deel van de overige doorlopende of gestarte projecten uit de vorige uitvoeringsperiode zal het DB CDH komende periode

vooral een monitorende rol hebben om de doorontwikkeling ook via de CDH-communicatiekanalen in de schijnwerpers te zetten en waar nodig te verbinden met de prioritaire of andere nieuwe projecten en ontwikkelingen op de CDH.

Deze uitvoeringsagenda gaat in na bespreking in alle reguliere bestuurlijke gremia - CvB (31 oktober 2023), Beraden met Faculteitsbestuurders (15 november 2023) en UR (jan/feb 2024 cyclus).

2. Prioritaire projecten CDH 2024-2025

Deze paragraaf bevat een vooruitblik naar de prioritaire projecten voor de CDH voor komende uitvoeringsperiode, waar het DB CDH een actieve aanjagende rol ziet en extra energie op wil gaan zetten. Samen vormen deze de faculteit overstijgende agenda voor het DB CDH voor de jaren 2024 en 2025. Dit doet het DB CDH vanuit haar taak voor het stimuleren van interdisciplinaire en interfacultaire samenwerking in Den Haag op gebied van onderwijs, onderzoek en impact en bedrijfsvoering. Per project kan deze rol verschillen en wordt per project nader aangeduid. Alle prioritaire projecten in deze CDH agenda raken dan ook altijd meerdere faculteiten.

Hoewel alle projecten primair zijn opgenomen vanwege het belang voor de interfacultaire doorontwikkeling van de Universiteit Leiden in Den Haag, zijn niet alle projecten beperkt tot de CDH en kennen sommige een even zozeer belangrijke universiteit brede/Leidse component. Deze verankering in de universitaire organisatie vanuit deze één universiteit in twee steden aanpak is voor sommige projecten al geregeld. Wanneer dit nog niet het geval is, is dit een reden om daar (tijdelijk) extra aandacht vanuit de CDH op te zetten.

De acht projecten/onderwerpen waar de CDH extra op inzet in 2024 en 2025 zijn:

Prioritaire projecten CDH 2024-2025		Onderwijs	Onderzoek	Impact en stad	Samenwerking externe partijen	Voorzieningen	Governance en externe zichtbaarheid
a.	Interfacultair onderwijsaanbod in DH, onderwijsvoorzieningen en verantwoorde studentengroei	X			X	X	
b.	Interfacultair onderzoek en medewerkers in DH		X			X	
c.	Universiteitsgebouw Spui: opening gebouw, samenwerking partners, tradities in DH van één universiteit twee steden	X	X		X	X	X
d.	Studentenfaciliteiten in DH				X	X	X
e.	Relaties met en in de stad en wijken: Samenwerking in de wijk - DH Zuidwest, en Campus Den Haag Junior	X		X	X	X	X
f.	PLNT The Hague: samen impact maken	X		X	X		
g.	Health Campus Den Haag: samenwerking SSH-faculteiten	X	X	X	X		X
h.	Samenwerkingsagenda met University of Edinburgh in DH	X	X		X	X	

Twee van deze projecten - Universiteitsgebouw Spui en Interfacultair onderwijsaanbod in DH - zijn voor de universiteit van het hoogste belang in komende uitvoeringsperiode, vanuit de prioriteit om het gebouw op te leveren en meteen vanaf de opening in gebruik te nemen voor het nieuwe onderwijsaanbod dat is ontwikkeld.

Deze prioritaire projecten/onderwerpen voor CDH voor 2024 en 2025 bevatten samen niet alleen aandacht voor elk aspect van de strategie CDH (onderwijs, onderzoek, impact en de stad, voorzieningen, governance en externe zichtbaarheid). Ze verbinden de universiteit met verschillende gezichten van de stad Den Haag, van grootstedelijke vraagstukken op wijkniveau tot meer internationaal georiënteerde samenwerking. Niet alleen interfacultaire samenwerking intern is nodig om impact te maken, maar juist ook samenwerking met externe partners, zoals (in verschillende mate) een rol speelt in bijna alle prioritaire projecten. Daarbij worden veel strategische en doorlopende samenwerkingen en netwerken vanuit Universiteit Leiden met partners in de stad benut, zoals met de Haagse Hogeschool, Hogeschool der Kunsten, LDE-universiteiten en gemeente Den Haag. Ook via platforms als Student & Stad Den Haag, Economic Board The Hague, Stichting Binnenstad, de Hague Humanity Hub en Spreek is veel samenwerking. In afgelopen uitvoeringsperiode is ook een nieuwe verbindingen gelegd, met alle HBO partners in de stad, en worden eerste stappen voor de samenwerking van WO-HBO-MBO in Den Haag vanuit de Campus Den Haag verkend. In paragrafen 2a t/m h. worden voor elk van deze prioritaire projecten de status en ambities de rol van het DB CDH nader toegelicht.

Dit is een dynamische agenda/prioriteiten lijst. De komende jaren ontwikkelen deze projecten zich verder en zullen er ook nieuwe initiatieven ontstaan. Het DB CDH is ten alle tijden bereid om met faculteiten en initiatiefnemers van andere projecten mee te denken over een mogelijke rol vanuit het DB CDH en de verbinding met andere projecten op de CDH. De governance CDH (paragraaf 3) bevat mogelijke momenten die hiervoor regulier zijn ingericht.

De inzet van het werkbudget van de CDH (beschikbaar gesteld door CvB vanuit de centrale vernieuwingsmiddelen) voor het aanjagen van projecten zal door het DB CDH afgewogen worden ten opzichte van in deze agenda genoemde prioriteiten en beoogde rol vanuit het DB. De begroting CDH 2024-2025 bevat budget voor activiteiten CDH breed (voor het opstarten van activiteiten en activiteiten gericht op de relaties van universiteit met en in de stad en het stimuleren van interfacultaire samenwerking). Bij inzet van CDH budget gaat de aandacht vanuit het DB uit naar het maken van heldere afspraken over op welke wijze (en binnen welke termijn) deze activiteiten kunnen worden verankerd in de staande organisatie.

a. Interfacultair onderwijsaanbod in Den Haag, onderwijsvoorzieningen en verantwoorde studentengroei

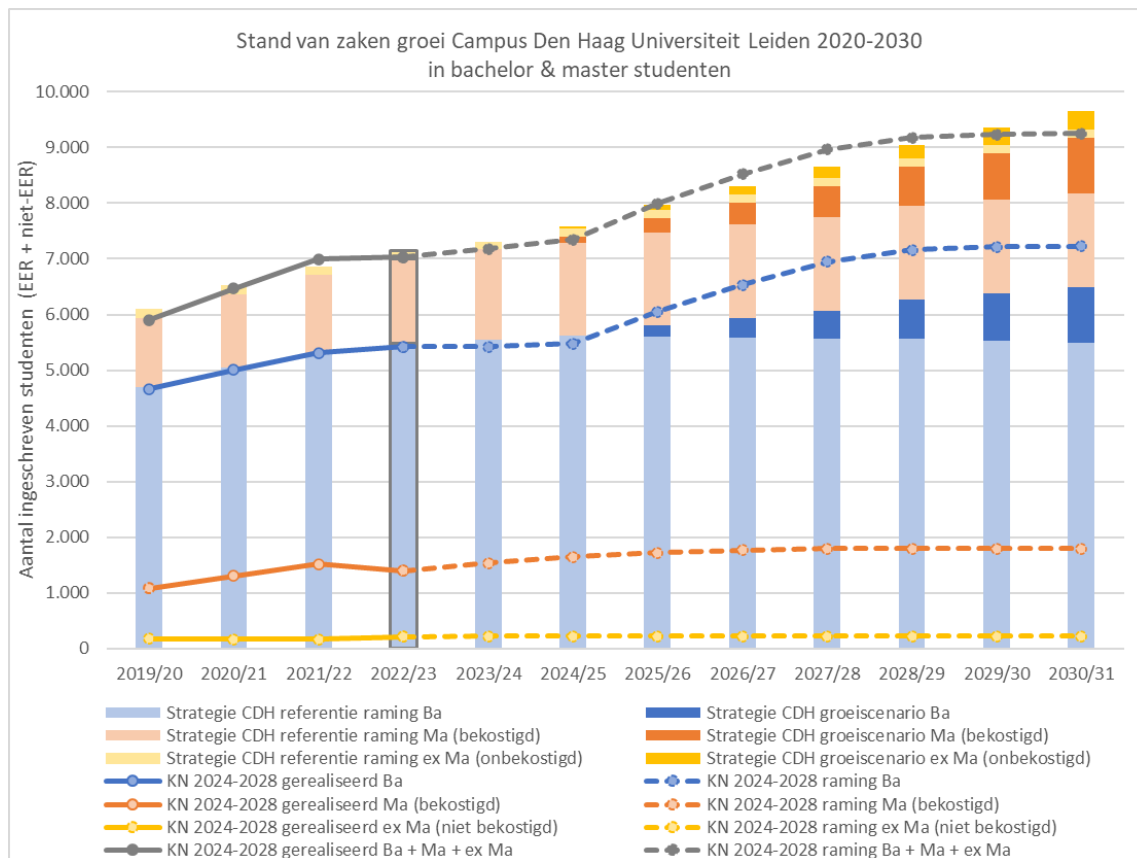
Status

In de eerste jaren van de CDH strategieperiode is veel aandacht uitgegaan naar het bij faculteiten aanjagen van nieuw interfacultair onderwijsaanbod in DH (in samenhang met de ambities voor uitbreiding van de CDH). Bijlage 1 geeft een overzicht van wat er is gerealiseerd en wat (voor zover nu bekend) in de pijplijn zit aan nieuw onderwijsaanbod in DH. Het merendeel van reguliere nieuwe bachelor en masteropleidingen in Den Haag start daadwerkelijk in 2025 of later en zal daarmee ook komende uitvoeringsperiode inzet vragen van de betrokken faculteiten. Per september 2025 is voorzien dat in ieder geval twee nieuwe bachelors en één nieuwe master het reguliere opleiding aanbod op de CDH verrijken. Voor de verdere ontwikkeling van masters (en mastertracks) lopen meerdere verkenningen. Prioritaire aandacht vanuit CDH zat hierbij afgelopen jaren op de ontwikkeling van de beoogde twee nieuwe interfacultaire bachelors per september 2025, vanwege de koppeling met het nieuwe gebouw. In september 2025 is de opening van het nieuwe gebouw gepland (zie nadere toelichting onder prioritair project c). Het gebouw opleveren en meteen in gebruik nemen voor nieuw onderwijs aanbod heeft voor CvB en CDH grote prioriteit in de komende uitvoeringsperiode. Om invulling te geven aan de ambitie uit de strategie CDH om te starten met één nieuwe reguliere master per jaar, zal vanuit de CDH komende uitvoeringsperiode aandacht uitgaan naar de verdere ontwikkeling van masters (en mastertracks) per 2026.

Blijvend en doorlopend aandacht vanuit de CDH is het zo goed mogelijk accommoderen van de groei die dit nieuwe aanbod met zich meebrengt. Belangrijk is daarbij dat er ook in de toekomst (d.w.z. na de ingebruikname van het nieuwe Universiteitsgebouw Spui en de gelijktijdige start van diverse nieuwe opleidingen) ruimte voor verdere vernieuwing in het onderwijsaanbod van LEI in DH blijft. Daarbij gaat het om zowel vernieuwing in bestaand onderwijsaanbod, als de ontwikkeling van nieuw onderwijsaanbod op de CDH, binnen de randvoorwaarde van de fysiek beschikbare onderwijsruimtes op de CDH. Ook universiteit brede ambities voor versterking van de samenwerking in het onderwijs met strategische universitaire partners in Den Haag, zoals de LDE-universiteiten, en de Universiteit van Edinburgh spelen hierbij een rol. Daarnaast vraagt het uitgangspunt van één universiteit in twee steden aandacht voor medewerkers betrokken bij het onderwijs op CDH die zowel in Den Haag als Leiden werken. De faciliteiten voor medewerkers in het onderwijs op de CDH moeten zodanig op orde zijn dat het geven en ondersteunen van onderwijs (en de verbinding met het onderzoek) op verschillende locaties van de universiteit voor alle betrokkenen goed uitvoerbaar is.

Voor het maken van een gestructureerd en weloverwogen keuze op vragen als: ‘Welk nieuw onderwijs in onze moederstad Den Haag, welke niet?’ en ‘Wat zijn de randvoorwaarden om goed te kunnen starten in Den Haag?’ is vanuit de CDH afgelopen uitvoeringsperiode een afweegkader onderwijsaanbod opgesteld. Dit biedt een concretisering en praktische vertaling Strategie Campus Den Haag 2020-2030. Het kader is bedoeld voor het aanjagen van open gesprek met faculteiten voor scherp verhaal op de aansluiting met Den Haag, en faculteiten de juiste tools geven om een goede afweging te maken. Achterliggend belang is om ons onderwijsaanbod in Den Haag sterker te laten bijdragen aan profiel CDH, en daarmee aan sterke universiteit als geheel.

De ontwikkeling van de groei in studentenaantallen vanaf de start van de strategie in 2020, en de ramingen tot het einde van de strategiekeperiode in 2030, zijn geschetst in onderstaande grafiek.

Een groei naar ruim 9.000 of mogelijk zelfs 10.000 studenten in Den Haag in 2030 blijft met de huidige ramingen het uitgangspunt voor de CDH¹.

¹ Toelichting op raming & reflectie op ambities vanuit de Strategie CDH: Deze grafiek geeft de (tussentijdse) stand van zaken en de meest recente raming van de groei (Kadernota 2024-2028). De realisatie tot nu toe sluit aan bij de eerdere ramingen. Vooruitkijkend zijn de plannen voor de nieuwe opleidingen die beogen te starten in 2025 meegenomen de nieuwe Kadernota (KN) ramingen. De startdatum van de twee beoogde nieuwe bachelors is afgestemd op de opening van het nieuwe Universiteitsgebouw Spui. Samen met een hogere schatting van de instroom aan de hand van marktonderzoek voor deze specifieke (allen Nederlandstalige) opleidingen, zorgt dit voor een snellere en grotere groei raming in het aantal bachelor studenten dan voorzien in de strategie CDH. Die ging uit van een meer gespreide start (in 2025 en 2028), en een instroom vergelijkbaar met die van de bachelor Security Studies (gestart in 2018). Ook voor de beoogde nieuwe masters start de eerste in 2025, en lopen meerdere verkenningen voor masters (of tracks) die mogelijk na 2025 kunnen starten (zie bijlage 1). Daarmee is de universiteit voor de masters op weg om invulling te geven aan de ambitie uit de strategie CDH om per jaar te starten met één nieuwe reguliere en één nieuwe postnitiële master vanaf 2024. Aangezien de meeste hiervan nog niet in de accreditatie fase zitten, zijn die logischerwijs nog niet meegenomen in deze ramingen. De groei van het aantal master studenten zal daarmee naar verwachting uiteindelijk hoger worden dan nu zichtbaar in de KN raming. Voor de ontwikkeling van nieuw postnitiële master aanbod (wel geaccrediteerd maar niet-bekostigd) wordt in de praktijk vaak gekozen om te starten met cursusaanbod voor professionals.

Waar nodig zal aanvullend gezocht worden naar mogelijke oplossingen om deze groei zo goed mogelijk te kunnen accommoderen. Deze kunnen gezocht worden zowel in de organisatorische kant (zoals bijv. in de roostering, verruimen van tijdsgebruik collegezalen, bloktijden, hybride/online vormen), de beleidsmatige kant (bijv. fixus, fasering in nieuw aanbod), als ruimtelijke oplossingen (bijv. buiten de eigen gebouwen - zoals ook bij de 'buren' in Amare, in de samenwerking met strategische onderwijspartners in Den Haag en medegebruik van onderwijsruimtes). In de Haagse situatie, waar meerdere faculteiten (en soms ook externe partners gehuisvest zijn in de gebouwen) gebruik maken van de gebouwen en onderwijsvoorzieningen, vraagt dit om afstemming en sturing. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar geschikte tentamenlocaties en digitaal tentamineren. Voor de druk op de grote collegezalen van Wijnhaven (het universiteitsgebouw Spui biedt die mogelijkheid niet), is in afgelopen uitvoeringsperiode bijvoorbeeld gestart met het verkennen van oplossingen buiten de CDH gebouwen, zoals bij het naast de Wijnhaven gelegen complex van Amare.

Monitoring van de groei ontwikkeling op de langere termijn is aan te bevelen (bijv. op basis van gegevens uit de jaarlijkse inschrijfmonitor in het najaar). De ramingen in de grafiek bevatten namelijk grote onzekerheden en moeten gelezen worden met een ruime bandbreedte. Niet alleen in het succesvol doorlopen van de accreditatie aanvragen, de werkelijke instroom en de interesse in een nieuwe opleidingen in de praktijk (waarbij voor de meer korte termijn ramingen en roostering van onderwijszalen ook gekeken wordt naar de meer detail scenario's in de huisvestingsplannen van nieuwe opleidingen), maar ook door externe en onvoorziene ontwikkelingen zoals in het verleden met de Coronapandemie en veranderingen in overheidsbeleid. Zo zal het in 2023 ontstane politieke debat en veranderende beleid vanuit het ministerie OCW rond de instroom van internationale studenten en taal van het onderwijs de komende uitvoeringsperiode een rol spelen voor de CDH. Komende jaren moet blijken wat dit nieuwe beleid concreet betekent voor de instroom voor zowel het bestaande als het nieuwe onderwijsaanbod op de CDH. Daarbij is de CDH volgend aan veranderingen in het universiteit brede beleid op dit gebied. Een van de kernpunten van de strategie CDH sluit aan op dit debat: een combinatie van nationale en internationale studenten en van Nederlandstalig en Engelstalig onderwijs. Met twee nieuwe bachelors en één master in DH die allen per 2025 gaan worden aangeboden in het Nederlands wordt meteen een stap gezet naar een groter aandeel Nederlandstalig aanbod op de CDH. Ter referentie: in 2022/2023 zijn vijf van de zeven bachelors/ bachelortracks en dertien van de veertien aangeboden masters/ mastertracks aangeboden in Den Haag volledig Engelstalig.

Trekker/verantwoordelijk organisatieonderdelen voor uitvoering

- Faculteiten (onderwijsaanbod)
- UFB (onderwijsruimtes, tentamenruimtes; complexbeheerder CDH locaties Wijnhaven, Schouwburgstraat, Stichthage, Beehive),
- VG (ontwikkeling Universiteitsgebouw Spui, ruimtes buiten CDH gebouwen)
- Bestuursbureau/IM en FIN (studentenramingen)
- Bestuursbureau/SAZ (universiteit breed onderwijsbeleid)

Rol DB CDH

- Ontwikkeling van onderwijsaanbod: in het stroomschema in het afweegkader onderwijsaanbod CDH (aug 2023) voor welk moment er in het proces een rol is voor DB CDH (en andere betrokkenen).

- Monitoring van de voortgang op de ontwikkeling van de nieuwe bachelors en masters in DH en de samenwerking met externe partners in deze opleidingen. In bijzonder voor de opleidingen die gelijktijdig starten met de opening van het nieuwe gebouw.
- Monitoring op verantwoorde groei van studenten in DH.
- Ontwikkelen van een visie en mogelijke oplossingsrichtingen op het blijvend creëren en behouden van ruimte voor vernieuwing in het onderwijs op de CDH en hier sturing aan geven.
- Opstellen van een Plan B voor het geval er onvoorziene ontwikkelingen zijn waarbij de ruimtedruk een probleem wordt (bijv. vertraging in de opening van het Spuigebouw).
- Optreden als bestuurlijk opdrachtgever (namens CvB en alle faculteiten) richting UFB voor interfacultaire en praktische vraagstukken in het beheer van de CDH gebouwen of het gebruik van gezamenlijke onderwijsvoorzieningen.
- Betrekken van alle relevante FB's, verbinden van alle belangen richting de uitvoerende organisatie onderdelen (zoals UFB).
- Aanjagen dat in faculteiten actief wordt nagedacht over wat het werken op twee locaties betekent voor medewerkers betrokken bij het onderwijs op de CDH.
- Waar nodig druk en beweging creëren bij faculteiten en uitvoerende diensten in het maken van strategische afwegingen voor de hele universiteit.

b. Interfacultair onderzoek en medewerkers in Den Haag

Status

De Universiteit Leiden is een internationaal opererende en onderzoek gedreven universiteit, zowel vanuit de vestiging in Leiden als Den Haag. Vanuit de strategie Campus Den Haag is in 2020 de ambitie gezet om het onderzoek verder te verdiepen en uitbouwden in Den Haag, en te zorgen voor een goede balans tussen onderwijs en onderzoek op de CDH.

Het DB CDH signaleert dat deze balans aandacht vraagt in de profilering van CDH, naast de nieuwe ontwikkelingen in het onderwijsaanbod in Den Haag in de afgelopen jaren. Zodat de vestiging van Universiteit Leiden in Den Haag in de toekomst niet (onbedoeld) alleen met onderwijs wordt geassocieerd en gewaardeerd, maar in de volledige breedte van alle drie de kerntaken bijdraagt aan een sterk profiel van de Universiteit Leiden.

Door thema's en onderzoek die passen bij de stad meer als ons Haagse onderzoek te positioneren, kunnen we zowel het onderzoeks-, als ons impact profiel van de universiteit verder versterken. Daartoe is in 2023 een start gemaakt om de strategie CDH op onderzoek, en wat dit onderzoek op de CDH omvat, te concretiseren te vertalen in een praktisch kader ter ondersteuning van een open gesprek over de volgende stappen in Den Haag op gebied het van interfacultair en interdisciplinair onderzoek. Naast de aansluiting van het onderzoek met het inhoudelijk profiel van de CDH, worden de benodigde randvoorwaarden voor interdisciplinair onderzoek in de specifieke context van de locatie Den Haag verder verkent. Ook het werken aan interfacultair onderzoek vanuit twee locaties voor betrokken wetenschappers en professional staf vraagt hierbij aandacht. De faciliteiten daarbij moeten op orde zijn, en ook de communicatie over hoe gebruik te maken van deze faciliteiten vraagt aandacht. Dit volgt op aandacht vanuit de CDH voor een afweegkader onderwijsaanbod CDH. Mogelijk kan

het in 2023 nieuw gestarte bottom-up initiatief van het KIEM project ‘Hoe maken we van interdisciplinaire samenwerking een succes’ (vanuit FGGA/FSW/FdA/FWN) daarbij inspiratie bieden voor de CDH. In aansluiting op de al langer lopende aandacht voor ondernemerschap onder studenten (via PLNT The Hague) is LURIS in 2023 gestart met versterkte aandacht voor het ondersteunen van medewerkers bij ideeën voor ondernemerschap in de SSH-hoek en concrete valorisatie activiteiten, waaronder op de CDH.

Naast FGGA, waarvan alle medewerkers volledig in Den Haag gehuisvest zijn, hebben meerdere faculteiten met een thuisbasis in Leiden instituten of afdelingen die (deels) in Den Haag gevestigd zijn. Het vormen en in stand houden van een gemeenschap van docenten, onderzoekers en ondersteunende medewerkers over twee steden heen vraagt daarbij groeiende aandacht, evenals het stimuleren van de verbinding tussen medewerkers vanuit verschillende faculteiten op de CDH. Ook de verbinding met en zichtbaarheid van medewerkers met een ondersteunende rol vanuit het Bestuursbureau voor de Campus Den Haag vraagt aandacht. Wellicht biedt het doorontwikkelen en uitbreiden van het ‘hybride en flexibel werken’ concept op de Campus Den Haag, meer vrije werkplekken voor medewerkers en resulteert dit in een hogere bezettingsgraad. De ontwikkeling van het nieuwe Spuigebouw en schuifruimte die dan ook op andere gebouwen van de CDH ontstaat bieden kansen.

Trekker/verantwoordelijk organisatieonderdelen voor uitvoering

- Verspreid over verschillende diensten - Bestuursbureau/SAZ (onderzoeksbeleid), HRM (personeel/mobiliteit), en expertisecentra UFB (voorzieningen) en LURIS (ondernemerschap), en bij alle faculteiten.

Rol DB CDH

- Visievorming, samenbrengen van betrokken partijen en het ontwikkelen van kaders voor wat nodig is voor CDH in de samenwerking en samenhang (tussen LEI en DH en faculteiten/instituten onderling);
- Aanspreken van faculteiten waar noodzaak is om meer te investeren in de inzet en capaciteit van medewerkers voor activiteiten in DH.
- Aanjagen dat benodigde informatie omtrent medewerkers in DH beschikbaar is en uitgesplitst is naar locatie (bijv. personeelsmonitor van LEI).
- Aanjagen dat in faculteiten ook actief wordt nagedacht over wat het werken op twee locaties betekent (incl doorwerking in begrotingen).

c. [Universiteitsgebouw Spui: opening gebouw, samenwerking met partners, tradities in Den Haag van één universiteit twee steden](#)

Status

In september 2025 is de opening van het nieuwe Universiteitsgebouw Spui voorzien. Dit gebouw opleveren en meteen in gebruik nemen voor nieuw onderwijs aanbod (zie toelichting onder prioritair project a) heeft voor CvB en CDH grote prioriteit in de komende uitvoeringsperiode. In bijlage 3 staat een terugblik van de ontwikkeling van het Universiteitsgebouw tot aan de start van de bouw (september 2023). Tot najaar 2024 loopt het bouwproces en vervolgens is er een jaar voor het inbouwen van het inbouwpakket. September 2025 is de beoogde opening van het gebouw samen met de partners. Dat jaar is ook het lustrumjaar van de

universiteit (450 jaar). Voor het lustrum zijn de eerste plannen in de maak en deze zullen het komende jaar, voor de activiteiten en communicatie in Leiden en Den Haag verder uitgewerkt worden. Voor de opening wordt een apart plan opgesteld, omdat dit een activiteit is samen met de partners in het gebouw.

Het in gebruik nemen van het Universiteitsgebouw Spui zal in 2025 een nieuwe stap betekenen in de samenwerking met universitaire kennispartners in Den Haag. Deze nieuwste locatie van de Campus Den Haag zal niet alleen ruimte bieden aan de Universiteit Leiden, maar ook aan verschillende universitaire samenwerkingspartners: de Open Universiteit, de TU Delft, de Universiteiten van Nederland (UNL) en het LUMC /Health Campus Den Haag. De mogelijkheden voor samenwerking worden hiermee vergroot, op een plek waar kruisbestuiving tussen verschillende disciplines en een open verbinding met de stad is beoogd. Dat kan zijn tussen onderzoekers en studenten van verschillende faculteiten en universiteiten, maar ook met bestuurders en professionals van bijvoorbeeld de gemeente, ministeries en zorginstellingen. In Den Haag bouwen we aan een campus waar niet per se één faculteit of instituut zit, maar voor de hele universiteit is, met partners en in samenwerking met de stad. Door het 'samenwonen' worden de relaties en ervaringen die zijn opgedaan in het Wijnhavengebouw op de Campus Den Haag (met daarin ook al onderdelen van TU Delft en LUMC) verder verdiept en gestimuleerd. De al langer bestaande bilaterale samenwerking met de een deel van deze kennispartners in Den Haag zal daarbij een nieuwe dimensie van multilaterale samenwerking krijgen. Over de inhoudelijke multilaterale samenwerking in Den Haag zullen vanaf het najaar 2023 de gesprekken starten met de partners gehuisvest in het gebouw. Ook met de University of Edinburgh is bestuurlijk gesproken over gebruik van het gebouw. Deze internationale samenwerkingscomponent wordt in aparte paragraaf (2 h.) nader toegelicht.

In navolging van de opening van het Universteitsgebouw Spui in 2025, en vanuit de gedachte één universiteit in twee steden, heeft het college in overleg met alle decanen de ambitie uitgesproken om in 2026 de opening van het Academisch Jaar in Den Haag te organiseren. Zo'n stap vraagt de nodige uitwerking en voorbereiding komende uitvoeringsperiode. Aangezien de Campus Den Haag een steeds groter onderdeel uitmaakt van de universiteit is het ook goed om daarbij een visie te vormen op hoe om te gaan met tradities en ceremonies die van oudsher in Leiden plaatsvinden. Uitgaande van de beoogde groei in studentenaantallen studeert in 2030 ongeveer een derde van de studenten van de universiteit in Den Haag. Ook het aantal medewerkers dat in Den Haag werkt stijgt mee. Medewerkers en studenten in Den Haag hoeven niet naar Leiden voor administratieve of praktische redenen en hebben vaak ook geen binding met de stad Leiden. Vanuit de gedachte één universiteit in twee steden, is het nu dan ook wenselijk om te bezien hoe om te gaan met de Leidse tradities in Den Haag. Dit om te voorkomen dat er twee werelden ontstaan en de gedachte één Universiteit in twee steden verder wordt doordacht.

Met de verder groeiende omvang en aanwezigheid van LEI in Den Haag liggen kansen voor het beter benutten van de positie van LEI in DH en de zichtbaarheid van de universiteit op onderwerpen bij (specifieke) doelgroepen in de stad. Ook in het naar binnen halen van wereldleiders die in Den Haag komen voor een bezoek aan de premier of koning, of in online events met studenten (zoals met Zelensky), liggen nog kansen. Doordat onze opleidingen aansluiten bij het profiel van de internationale stad van vrede en recht, lenen deze zich goed voor een verbinding met een breed scala aan wereldleiders. Door deze leiders in gesprek te laten gaan met onze studenten, is dit een winst voor de leiders, de studenten en de positionering van de universiteit als partij die ertoe doet in de wereld.

Trekker/verantwoordelijk organisatieonderdeel voor uitvoering

- Bestuursbureau/SAZ (inhoudelijk samenwerking met partners) i.s.m. alle faculteiten
- Bestuursbureau/SCM (opening gebouw, tradities) i.s.m. VG, UFB (opening gebouw) en alle faculteiten
- Regisseur CDH/stafbureau Bestuursbureau (monitoring en waar nodig aanjagen van voortgang)

Rol DB CDH

- Bestuurder CDH en portefeuillehouder BV in DB CDH zijn lid van de Stuurgroep Huisvesting t.b.v. de ontwikkeling van het nieuwe gebouw.
- Bestuurlijke afstemming met de universitaire partners gehuisvest in gebouw (OU, UNL, TU Delft, LUMC), en partners in de stad over de opening van het Universiteitsgebouw Spui.
- Verbinden van alle faculteiten, medewerkers en studenten actief in DH aan festiviteiten rond de opening van het nieuwe gebouw.
- Advisering van CvB in de voorbereiding op een eerste opening van het Academisch jaar in Den Haag en het betrekken van alle medewerkers en studenten in deze nieuwe traditie.
- Bestuurlijke afstemming met de partners in de stad over een opening Academisch jaar in Den Haag.
- Visievorming op hoe om te gaan met Leidse tradities in Den Haag.

d. [Studentenfaciliteiten in Den Haag](#)

Status

Binnen de Campus is afgelopen periode steeds meer aandacht gekomen voor activiteiten en ontwikkelingen die te maken hebben met studentenleven, hoe het is om in Den Haag te studeren en waar studenten tegen aanlopen. Zie bijlage 3 voor een korte terugblik op wat hier afgelopen periode in gang is gezet, zoals bijvoorbeeld de oprichting van een Haagse Kamer van Verenigingen (HKvV), een tegenhanger van de PKvV in Leiden.

Gezien de snelle groei de afgelopen jaren en de beoogde verantwoorde groei de komende tijd is het van belang dat de faciliteiten en het aanbod voor studenten ‘meegroeien’ in Den Haag. Voor de verdere versterking en uitbreiding van het aanbod van faciliteiten voor alle studenten van Universiteit Leiden in Den Haag vraagt dit thema om meer prioritaire aandacht, in bijzonder op gebied van studentenwelzijn op de CDH, sportvoorzieningen in DH en het betrekken van de diverse studieverenigingen op de Campus Den Haag en studentenverenigingen in Den Haag.

Daarbij is het van belang dat er op de CDH voor studenten verschillende type plekken zijn, zoals voor sport, ontspanning en ontmoeting, naast plekken voor samenwerking, netwerken, stilte en studie. Net als ruimtes voor studieverenigingen zelf.

Uitgangspunt voor het versteken van het aanbod van studentenfaciliteiten is één universiteit in twee steden, wat ook de positionering is van de meeste faculteiten. Dit vertaalt zich naar: denken vanuit complementariteit van studentenvoorzieningen in beide steden, tegelijk aansluiten bij de specifieke behoeften van de studenten op de Campus Den Haag, en het zoeken naar aansluiting bij de mogelijkheden die de stad en/of partners in de Den Haag concreet bieden. Zonder per se alles dubbel te doen. Door het versterken van kwalitatief goede

faciliteiten voor universitaire studenten draagt LEI bij aan de versterking van de positie van Den Haag als een academische kennisstad. Daartoe wordt in kaart gebracht wat er in Den Haag wel en niet is, waar de gaten vallen en hoe dit te organiseren.

Uitgangspunt voor studentenwelzijn is dan ook de visie studentenwelzijn en het universiteitsbrede plan van aanpak studentenwelzijn, beide opgesteld in samenspraak met facultaire wellbeing officers. Daarbij wordt ingezet op een verstevigde verbinding tussen de Campus DH en de campussen in Leiden, o.a. via de personele inzet voor CDH vanuit het centrale wellbeing team van SOZ/LEI.

Trekker/verantwoordelijk organisatieonderdeel voor uitvoering

- SOZ (o.a. studentenwelzijn, sport, universiteitswinkel), UFB (o.a. ruimtes/studieplekken voor studenten) SCM (studentcommunicatie met behulp van student assistent voor 6 uur per week) i.s.m. alle faculteiten en het platform student & stad Den Haag (studentenwelzijn, health, sport, activiteiten, etc.)

Rol DB CDH

- Opdrachtgever (namens CvB) voor, en richting geven aan, het versterken van gezamenlijke (voor alle faculteiten) studentenfaciliteiten in DH;
- Ambassadeur voor de bewustwording bij FB's wat nodig en mogelijk is in Den Haag;
- Aanjagen van de facultaire aandacht en verantwoordelijkheden voor voorzieningen voor de eigen studenten in de 'tweede' stad;
- Stimuleren van samenwerking tussen faculteiten, leggen van contacten en adviseren bij eventuele verschillen van inzichten tussen faculteiten onderling (zonder de eigen rol van faculteiten in de uitvoering over te nemen).
- Faculteiten aanspreken op noodzaak van meer investeren en inzet van capaciteit voor activiteiten van hun faculteit in DH.
- Opstellen van een gezamenlijke agenda met prioriteiten.
- Gezicht van de Campus voor studenten (minimaal 1x per jaar aansluiten bij VeRo CDH).
- In begrotingen van faculteiten (met thuisbasis in Leiden) meer denken in werken op twee locaties en dit meenemen voor meer coproductie.

e. Relaties met en in de stad en wijken

Status

Het versterken van de relaties met en in onze tweede moederstad Den Haag, is er een die de gehele tienjarige CDH strategie periode in toenemende mate aandacht zal vragen. Vanuit onze eigen ambities om een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid richting de stad te nemen, door bij te dragen aan het verkleinen van onderwijsachterstanden en het aanpakken maatschappelijke vraagstukken van en in de stad. Ook wordt de Universiteit Leiden steeds vaker aangesproken door de gemeente Den Haag op onze maatschappelijke impact in de hele steden in bijzonder de wijken buiten de binnenstad waar de CDH fysiek is gevestigd. Hoewel er afgelopen jaren al veel initiatieven zijn gestart, vraagt dit komende periode extra aandacht.

De focus in dit prioritaire onderwerp ligt voor CDH komende uitvoeringsperiode op twee deel onderwerpen/deelprojecten: [Samenwerking in de wijk - Den Haag Zuidwest](#) en [Campus Den Haag Junior](#).

Door meer samenhang en focus aan te brengen in lopende en nieuwe activiteiten vanuit de Universiteit Leiden in Den Haag Zuidwest (DH ZW) kan de bekendheid en zichtbaarheid van wat de Universiteit Leiden als geheel daar kan betekenen vergroten. In deze wijk komen ambities en verschillende projecten van de CDH op onderwijs, impact en de stad, voorzieningen, samenwerking met externe partijen en governance samen. De inhoudelijke vraagstukken zijn gekoppeld aan brede welvaart en kansengelijkheid en potentieel interessant voor alle faculteiten. Hiermee bouwt de CDH voort op de campusbrede aandacht voor Zuidwest die ook was uitgelicht in de vorige uitvoeringsagenda 2022-2023.

De Campus Den Haag Junior is de overkoepelende aanpak die invulling geeft aan ambitie uit de strategie voor Kinderen van de stad, uitgelicht in de vorige uitvoeringsagenda.

Hiermee dragen deze projecten bij aan de in de strategie CDH beoogde versterking van het dwarsdoorsnijdend perspectief voor 'Global challenges in Diversity, Equity & Inclusion'. Dit is een van de zes subthema's in de strategie CDH waarop verdieping en verbreding is beoogd voor onderzoek en onderwijs. En het subthema waaraan in de eerste vier jaar van de strategieperiode nog de minste gerichte aandacht is gegeven vanuit CDH.

Samenwerking in de wijk - Den Haag Zuidwest

Focus vanuit CDH in Den Haag Zuidwest ligt op het versterken van mogelijke onderlinge verbinding van vier deelprojecten/onderwerpen, die allen spelen in Den Haag Zuidwest. In elk van de deelprojecten heeft het DB CDH een andere rol en positie en eigen trekkers in de lijnorganisatie:

1. Scriptiewerkplaats DH ZW

Status

Lopend project (zie bijlage 2 voor resultaten in 2022 en 2023).

Door impact onderwijs voor studenten legt de scriptiewerkplaats DH ZW de verbinding tussen studentenonderzoek en vraagstukken in de wijk. De fysieke plek die de scriptiewerkplaats sinds eind 2022 echt in de wijk zelf heeft, biedt een voor de buurt toegankelijke plek, met een geheel andere dynamiek dan in de locaties van CDH in binnenstad van Den Haag. Een ambitie van deze LDE scriptiewerkplaats is het uitbreiden van aangesloten masteropleidingen (en vakken), om zo verschillende opleidingen aan de stad Den Haag te binden vanuit ieder hun eigen expertise. Hier liggen qua opschaling kansen voor de opleidingen op de Campus Den Haag van de Universiteit Leiden. Bestaande vakken van opleidingen in Den Haag die de verbinding naar de maatschappij en een van de vele stakeholders in de wijk willen maken, kunnen via de scriptiewerkplaats een bijdrage leveren aan de stad. Ook liggen er kansen voor het versterken van de samenwerking met hogescholen in DH via deze werkplaats, waarvan de fysieke locatie al samen met de Haagse Hogeschool wordt bekostigd.

Trekker /verantwoordelijk voor de uitvoering

- LDE (met coördinator aangesteld in LEI bij FGGA) i.s.m. FGGA, FGW en potentieel alle faculteiten incl. LUMC), gemeente DH en 80+ aangesloten stakeholders DH ZW waaronder jeugdwerkers, sleutelfiguren in de wijken en politie.

Rol DB CDH

- Aanjagen van bredere betrokkenheid van opleidingen van LEI in DH (in bestaande en nieuw in ontwikkeling zijnde masters en zo mogelijk bachelors).
- Verbinden met andere potentieel relevante campusbrede projecten, zoals o.a. Health CDH, PLNT The Hague en Campus Den Haag Junior.

2. Studentenhuisvesting in DH ZW

Status

De aandacht voor studentenhuisvesting in Den Haag is niet nieuw (zie terugblik in bijlage 3), wel de blik op de locatie DH ZW in dit dossier. Het draait om nieuwe woningen, waaronder studentenhuisvesting en het doorstromen van afgestudeerden naar betaalbare woningen in DH. Een eerste verbinding met de hiervoor genoemde scriptiewerkplaats DH ZW is dat Staedion heeft verzocht een vraagstuk rond woonclusters mee te nemen in het scriptieonderzoek.

Trekker/verantwoordelijk organisatieonderdeel voor uitvoering

- Bestuurbureau/Stafbureau, i.s.m. Staedion, DUWO en gemeente DH.

Rol DB CDH

- Aanjagen aandacht voor belang van extra studentenhuisvesting in DH als randvoorwaarde bij de groei van het opleidingen aanbod en studentenaantallen vanuit LEI/CDH.

3. Studentondernemerschap in DH ZW

Status

Nieuw op dit dossier is de aandacht voor DH ZW. Het sluit aan bij de al eerder gestarte aandacht in de strategie CDH voor studentondernemerschap via de start van PLNT The Hague op de locatie van de CDH zelf (zie terugblik in bijlage 2). Aandacht vanuit CDH in deze context gaat uit naar het creëren van mogelijkheden voor startups vanuit studenten in de wijk, bijvoorbeeld als satelliet locatie van PLNT TH in deze wijk. Studentondernemerschap is potentieel interessant in combinatie met ontwikkeling van studentenhuisvesting in DH ZW, en koppelt aan de nieuwe bedrijfshuisvesting strategie van de gemeente Den Haag.

Trekker/ verantwoordelijk organisatieonderdeel voor uitvoering

- Luris, i.s.m. DUWO en gemeente Den Haag.

Rol DB CDH

- Aanjagen van kansen voor verbinding van activiteiten van PLNT TH naar locaties buiten de binnenstad, in combinatie met ontwikkeling van studentenhuisvesting en door het benutten en verrijken van de positie, plek en het aanbod van de scriptiewerkplaats in de wijk.

4. Alliantietafel onderwijs Nationaal Programma Den Haag ZuidWest

Status

In sept 2023 is o.l.v. de gemeente Den Haag een nieuw alliantietafel DH ZW op het gebied van

onderwijs gestart. Dit volgt op een eerdere ondertekening van het Verbond van Den Haag Zuidwest, waaronder door LEI (via de bestuurder CDH) samen met vele partners in de stad. De alliantie onderwijs zet zich in op het bevorderen van gelijke kansen door extra leer- en ontwikkeltijd, het vergroten en verbeteren van het bereik van taal en voorschoolse educatie, het vergroten van de verbinding tussen de drie leefwerelden van kinderen en jongeren: school, thuis en wijk en het meer integreren van partijen in school en huisvesting. De alliantie onderwijs voert met elkaar de regie op de uitvoering van het programma voor Den Haag Zuidwest en werkt samen met de andere allianties om de doelstellingen van het Nationaal Programma ZW te realiseren. De alliantietafel zorgt dat het programma goed loopt, stuurt het programma waar nodig bij, signaleert en volgt ontwikkelingen, heeft een netwerkfunctie en kijkt naar nieuwe mogelijkheden voor samenwerking. De eerdergenoemde scriptiewerkplaats DHZW is ook partner bij het Nationaal Programma DHZW.

Trekker

- Gemeente DH (organisator alliantietafel) i.s.m. PO-VO-HO partners in stad.

Rol DB CDH

- Vertegenwoordiging van LEI in de per sept 2023 nieuw gestarte alliantietafel onderwijs DH ZW.

5. Campus Den Haag Junior

Status

De nieuwe uitvoeringsperiode staat in het teken van de start de uitvoering van het in 2022-2023 opgestelde plan van aanpak voor de Campus Den Haag Junior.

Trekker/coördinator

- FGGA, i.s.m. SCM, ICLON, alle faculteiten.

Rol DB CDH

- Opdrachtgever.
- Aanjaag financiering vanuit werkbudget CDH.
- Aansturing /stuurgroep voor uitvoering.
- Stimuleren betrokkenheid andere faculteiten en organisatieonderdelen in de universiteit.
- Stimuleren van brede interne bekendheid.

f. PLNT The Hague: samen impact maken

Status

Een van de kernpunten in de strategie Campus Den Haag is innovatie, startups en studentondernemerschap. Om ook aan onze studenten met ondernemingszin een plek te bieden, wordt sinds 2022 gewerkt aan de Haagse evenknie van PLNT Leiden, de innovatiehub van de universiteit in Leiden. Het is de bedoeling dat PLNT Den Haag als onderdeel van de verkenningen voor de CDH start met een pilot in de periode tot 2024/2025. De komende uitvoeringsperiode wordt gebruikt voor:

- Het verankeren van het netwerk en het voortzetten van de vormgeving van de innovatiehub in co-creatie met de stad. Deze hub zal zich richten op de begeleiding en coaching van studenten (en alumni) die met ondernemerschap in (regio) Den Haag aan de slag willen. De aandacht zal daarbij vooral worden gericht op impact, sociale innovaties en/of plannen voor ondernemingen in de publieke sector.
- Het verbinden met de stad door het aangaan van strategische samenwerking met o.a. gemeente Den Haag (impact voor Den Haag en de kansen die ontstaan bij de (gebieds)ontwikkeling van de stad Den Haag) waarbij de focus ligt op de binnenstad en Zuidwest.
- Het uitbouwen van de samenwerkingen(-mogelijkheden) met de Haagse Hogeschool, TU Delft, Health Campus Den Haag, scriptiewerkplaats DH Zuidwest, MBO, DUWO en alumni.
- Als pre-incubatie hub de doorgroeimogelijkheden en kennis- en netwerkdeling opzetten met relevante incubators en organisaties zoals The Hague Tech, The Hague Security Delta, GovTech en de Titaan.
- In kaart brengen van geschikte locaties voor de innovatiehub met een sterke verbinding naar de uitdagingen van de stad en haar inwoners. Hierbij zal de locatie ook als neutrale, inspirerende ontmoetingsplek fungeren voor educatieve, interactieve en impactvolle bijeenkomsten.

Dit bouwt voort op het in de vorige uitvoeringsagenda campusbrede uitgelichte projecten PLNT The Hague. De voortgang van de eerste pilot fase voor PLNT Den Haag in 2022-2023 is toegelicht in bijlage 2.

NB: PLNT The Hague en bovenstaande insteek voor komende uitvoeringsperiode sluit aan bij de prioritaire aandacht voor relaties met en in de stad en wijken - Den Haag Zuidwest (zie paragraaf 2.e), waarin studentondernemerschap ook terugkomt, als een van de vier focus punten voor CDH in Den Haag Zuidwest voor komende uitvoeringsperiode.

Verantwoordelijk organisatieonderdeel en trekker

- LURIS

Rol DB CDH

- Gedelegeerd opdrachtgever namens CvB voor de doorontwikkeling van PLNT TH.
- Aanjagen van de verbinding en goede afstemming met strategische HO partners in DH en gemeente DH.
- Sturing geven aan een toekomstige rol van PLNT TH in de stad en samenwerking met partners.
- Aanjagen van verbinding van PLNT TH met activiteiten vanuit LEI/CDH in DH ZW.
- Aanjagen van brede betrokkenheid van faculteiten (incl LUMC), en verbinding van PLNT TH met bestaande en nieuwe opleiding aanbod van de CDH.
- Advisering aan CvB over de toekomstige governance en financiering van PLNT The Hague.

- Afstemming met CvB, op welke wijze de relatie wordt gelegd met faculteiten, studenten en alumni van LEI en bedrijven in Den Haag.

g. Health Campus Den Haag: samenwerking SSH-faculteiten

Status

De Health Campus Den Haag is een samenwerkingsverband op initiatief van het LUMC, in samenwerking met externe ziekenhuis- en GGZ-partners, huisartsen, GGD's in Den Haag, de Haagse Hogeschool en de gemeente Den Haag. (Zie terugblik in bijlage 2). De missie is om vanuit verschillende wetenschappelijke en klinische invalshoeken, in samenwerking met regionale partners, bij te dragen aan een gezonde levensverwachting voor iedereen. Drie principes staan daarbij centraal: het verkleinen van gezondheidsverschillen, een duurzame benadering en een breed gezondheidsperspectief. Om dit te bereiken investeert de Health Campus in wederkerige samenwerking met partners binnen en buiten de regio, door middel van interdisciplinair onderwijs, opleiding en onderzoek dat gericht is op proactief klinisch beleid en gezondheidsbevordering. De werkwijze op het gebied van het onderwijs en onderzoek op de Health Campus berust op een benadering die internationaal bekend staat als 'population health management'. Onder deze titel wordt op Campus Den Haag een master bij de Universiteit Leiden aangeboden, met verschillende post-graduate varianten in ontwikkeling. Daarnaast vindt een groeiend deel van de huisartsopleiding van het LUMC in Den Haag plaats met een focus op populatiegerichte eerstelijnszorg. Het stimuleringsprogramma Population (e)Health Living Lab The Hague van de Universiteit Leiden is het interdisciplinaire en interfacultaire (LUMC, FWN, FSW en FGGA) onderzoeksprogramma dat bijdraagt aan en geworteld is in de Health Campus Den Haag.

Health Campus is in vijf jaar tijd uitgegroeid tot een omvangrijke interdisciplinaire groep van onderzoekers, zorgprofessionals en docenten, waaronder epidemiologen, gezondheidswetenschappers, bestuurskundigen, huisartsen, specialisten, datawetenschappers, economen en gedragswetenschappers. Een groei die voortzet. Voor de organisatie van de Health Campus Den Haag is er een programmabestuur met daarin de eindbestuurders van de partners, onder voorzitterschap van de decaan LUMC. De Universiteit Leiden wordt daarin vertegenwoordigd door de decaan FSW en de bestuurder CDH. Komende periode wordt het huidige MT in de Health Campus (als sub-MT van de afdeling Public Health Eerstelijns Geneeskunde van het LUMC) versterkt en daarbij krijgt de betrokkenheid van participerende faculteiten uitdrukkelijker invulling krijgt.

De Health Campus Den Haag (gestart onder de naam LUMC-Campus Den Haag) is al enkele jaren gevestigd op de Campus Den Haag in het Wijnhaven gebouw. Met het LUMC zijn in het voorjaar 2023 afspraken gemaakt over een plek in het Universiteitsgebouw Spui, om verdere doorgroei van de uitbreiding van de Health Campus Den Haag mogelijk te maken. In het nieuwe gebouw is daarvoor nu ruimte opgenomen. Binnen de Health Campus in het Universiteitsgebouw zijn eigen onderwijs- en opleidingsactiviteiten van het LUMC geprojecteerd (Huisartsopleiding, Ouderengeneeskunde opleiding en master Population Health Management). Daarnaast is er nu ook expliciet ruimte beoogd voor de uitbreiding van de samenwerking van alle Leidse faculteiten op het terrein van Health. Daarbij is het uitgangspunt dat alle faculteiten moeten kunnen (flex)werken binnen de ruimte van de Health Campus Den Haag in het Universiteitsgebouw Spui (shared desks, zalen en faciliteiten).

De aandacht voor 'health' op de CDH sluit aan bij de strategische plannen van het LUMC en diverse faculteiten waarin health veelal tot een van de speerpunten behoort, de strategie Campus Den Haag waarin wordt ingezet op de versterking op het subthema 'population health', en de universiteit brede externe profilering op het thema 'health & life science' (met een voor de profilering van LEI in Den Haag relevante subthema gezondheid en welzijn). In de bredere samenwerking in Zuid-Holland liggen op het gebied van de profilering op gezondheid en welzijn in Den Haag o.a. kansen voor het versterken van de verbinding met het Healthy Society programma van de samenwerkende LDE-universiteiten en Medical Delta.

Voor de concretisering van de strategische doelstellingen op het vlak van health van alle faculteiten en het versterken van de interfacultaire en SSH-samenwerking op het gebied van health onderzoek vanuit LEI in Den Haag ligt het voor de hand dit ook te concentreren op de Health Campus Den Haag. Gelet op de al bestaande (onderzoeks) programma's en activiteiten op dit thema ligt een voortrekkersrol bij de breed samengestelde staf van de HCDH, waaronder nu medewerkers uit het LUMC, FGGA, FWN en FSW en regionale partners. Gezamenlijk wordt gestreefd naar een onderling afgestemde en gefocuseerde strategische onderzoeksagenda. Een goede aansluiting op en afstemming met de ontwikkeling van het MT van de Health Campus Den Haag en de rol van faculteiten daarin is essentieel.

Verantwoordelijk organisatieonderdeel en trekker

- LUMC, i.s.m. FSW, FGGA, FWN (LIACS) en in de toekomst FdR en FGW

Rol DB CDH

- Vertegenwoordiging in het programmabestuur van de Health Campus Den Haag
- Aanjagen van het versterken van de verbinding hierin met de SSH faculteiten, FSW, FGGA en FdR, en de verbinding met health gerelateerde ontwikkelingen in Leiden.
Verbinden met andere potentieel relevante campusbrede projecten, zoals o.a. Den Haag Zuidwest.

h. Samenwerkingsagenda met University of Edinburgh in Den Haag

Status

Eén van de partners in het Universiteitsgebouw Spui is de University of Edinburgh (UoE). In augustus 2022 vond een bezoek plaats van een Leidse delegatie aan Edinburgh en in juni 2023 kwam een delegatie van de UoE twee dagen naar Den Haag en Leiden voor de nadere verkenning van inhoudelijke samenwerking tijdens een werkconferentie. Circa 30 deelnemers zijn in kleine gemixte groepen aan de slag gegaan rond zeven thema's (1. Social data science; 2. Interdisciplinarity; 3. African Studies; 4. Social Policy/Public Administration; 5. Language and Culture; 6. Science and Technology Studies; 7. Globalisation & international affairs/relations). Voor elk thema hebben de groepen gepresenteerd wat de droom voor de samenwerking is en hoe de samenwerking vorm zou kunnen krijgen. De resultaten van de workshop worden meegenomen in de voorbereiding van de Internationaliseringsagenda van de universiteit, waar de strategische samenwerking met de UoE onderdeel van is. Verder werkt SAZ aan een voorstel hoe (een deel van) de ideeën uit de workshop kunnen worden gerealiseerd, waarbij een sterke inhoudelijke aansluiting is met een interdisciplinaire benadering op de 'Globalisering en internationale betrekkingen', een van de vijf hoofdthema's voor de CDH,

en de in de strategie CDH beoogde versterking samen met externe partners op het subthema 'Internationale betrekkingen' (global affairs). Een mogelijke verbinding van de samenwerking met UoE in Den Haag met de vervolg plannen voor een Leiden University Centre for International Affairs (LUCIA) wordt daarbij verder verkend (zie ook terugblik in bijlage 2). De UoE en LEI delen daarbij de interesse in het versterken van de strategische verbinding met het internationale karakter van de stad Den Haag, welke tot uiting komt in de aanwezigheid van de vele (200+) internationale organisaties in de internationale stad van vrede en recht, zoals de internationale strafhoven, ngo's, buitenlandse ambassades en consulaten. Ook bieden zij een interessante doelgroep voor het ontwikkelen en versterken van het Leidse onderwijsaanbod voor professionals in Den Haag.

Trekker

- DB CDH (i.s.m. CvB)

Verantwoordelijk organisatieonderdeel voor uitvoering

- Bestuursbureau/SAZ (team internationalisering) i.s.m. instituten uit verschillende (SSH)-faculteiten.

Rol CDH bestuur

- Aansturen van de interfacultaire samenwerking van LEI met UoE en CDH, en de verbinding met Leiden in deze universiteit brede samenwerkingsagenda.
- Coördineren en aanjagen van de samenwerking tussen faculteiten op CDH bij de samenwerkingsagenda.
- Inzichtelijk maken waar kansen liggen in het versterken van de verbinding van het onderwijs en onderzoek van LEI met het ecosysteem van internationale organisaties in Den Haag.
- Richting geven aan de inhoudelijke focus en de aansluiting bij de thema's van de CDH.
- Leggen van verbinding met relevante andere projecten op de CDH.
- Samen met CvB organiseren van aanjaag budget voor activiteiten op de CDH om deze nieuwe samenwerkingsagenda van de grond te laten komen, en van benodigde capaciteit voor de ondersteuning van deze samenwerking.

3. Governance Campus Den Haag

De governance van de Campus Den Haag moet duidelijk zijn voor alle betrokkenen. Daarom is deze hier kort toegelicht (uitgebreider vastgelegd in het memo governance CDH 2022). Bijlage 4 geeft een overzicht van de met terugblik op de trajecten die afgelopen uitvoeringsperiode hieraan hebben bijgedragen.

De Campus Den Haag (CDH) is het interne samenwerkingsverband van faculteiten en eenheden van de Universiteit Leiden waarin het onderwijs, onderzoek, valorisatie, de organisatie daarvan en de benodigde voorzieningen in Den Haag wordt vormgegeven. De Campus Den Haag wordt gevormd door alle activiteiten, organisatie, medewerkers en studenten van de Universiteit Leiden in Den Haag. De Campus Den Haag is daarmee geen aparte organisatie/bestuurslaag. En heeft als governance uitgangspunt om zo veel mogelijk aan te sluiten bij bestaande bevoegdheden, verantwoordelijkheden en structuren in de universiteit. Het CvB is eindverantwoordelijk voor de Campus Den Haag.

In september 2022 is de CDH van start gegaan in een nieuwe organisatiestructuur met een Dagelijks Bestuur Campus Den Haag. Naast de al sinds 2020 bestaande rol van bestuurder CDH, zijn in het DB CDH twee portefeuillehouders voor Onderwijs CDH en Bedrijfsvoering CDH ondergebracht. De bestuurder CDH, PH-Onderwijs en PH-Bedrijfsvoering zijn ieder afkomstig uit een andere faculteit. Samen vormen zij een collegiaal bestuur voor de CDH, benoemd door CvB. Voor de nieuwe structuur is gekozen om de interne verbinding van de Campus met de faculteiten en het Bestuursbureau te versterken. Het DB CDH werkt op basis van de uitvoeringagenda CDH die wordt goedgekeurd door het CvB.

In 2022 en 2023 hebben kennismakingsgesprekken plaatsgevonden tussen het DB CDH met alle faculteitsbesturen. De gesprekken worden minimaal 1 x per jaar, en met sommige faculteiten 2x per jaar regulier voortgezet, omdat het belang hiervan wederzijds gezien wordt.

Voor de CDH ondersteuning en ontwikkeling, vanuit de gedachte één universiteit twee steden, is een vaste kern beschikbaar met personen vanuit de centrale eenheden van de Universiteit, met CDH als onderdeel in hun takenpakket. Deze kern kan, waar relevant, uitgebreid worden met andere betrokkenen vanuit betreffende centrale eenheden en vanuit andere directies. De vaste kern van betrokkenen (Kernteam CDH) biedt expertise en ondersteuning op o.a. onderwijs, en onderzoeksbeleid, samenwerkingsstrategie (BB/SAZ), communicatie (BB/SCM) en deelname aan netwerken in de stad (BB/stafbureau). Omdat er veel zaken spelen op het terrein van studentzaken, worden nu stappen gezet om in het kernteam ook te participeren vanuit de directie SOZ. In 2023 wordt er geworven voor een regisseur CDH ter versterking van het kernteam en als ondersteuning van het DB CDH. De regisseur CDH zorgt dat de geformuleerde ambities voor de CDH worden waargemaakt; voert de regie, heeft het overzicht over de verschillende programma's en projecten van de CDH, bewaakt de voortgang en fungeert als aanjager als dat nodig is. Deze functie ondersteunt het DB bij het verder vormgeven, uitbouwen en realiseren van de strategische ambities, de doelstellingen en deze uitvoeringsagenda van de CDH.

Het Kernteam heeft als taken het adviseren en ondersteunen van het DB CDH en de Regisseur Campus Den Haag op inhoudelijke projecten, communicatie en dossiers relevant voor CDH. Afstemmen met de eigen afdeling of directie en achterban, proactief verbindingen zoeken met ambtelijke counterparts in faculteiten en expertisecentra. Verbinden met andere benodigde inhoudelijke ondersteuning en expertise intern in de

tweede schil en daarbuiten. Onderhouden van ambtelijke contacten en netwerk, in- en extern. Deelname in netwerken en overleggen met partners in de stad.

Voor het goed organiseren van de medezeggenschap rondom CDH, daar alle Faculteiten inmiddels in Den Haag aanwezig zijn, is in 2023 een Leidraad Medezeggenschap CDH opgesteld in samenspraak met de UR. Doel is om hiermee voor iedereen inzichtelijk te maken hoe zeggenschap en medezeggenschap formeel geregeld zijn, en op welke manier informele overlegstructuren bij zullen dragen aan de vertegenwoordiging van de belangen binnen CDH. Nieuw informeel overleg zal vanaf 2024 ingeregeld worden.

In de nieuwe regeling 'Evenementen en crisis op de CDH' (opgesteld 20-11-2023) is vastgesteld dat, gezien alleen FGGA volledig organisatorisch aanwezig is in Den Haag, het Decentraal Crisis Team FGGA bevoegd is voor crisissituaties op de gehele CDH. Zo wordt er gebruik gemaakt van de bestaande structuur, aangevuld met crisis-voorzitters van de betrokken faculteitsbesturen, communicatie adviseur CDH en, indien nodig, van betrokken onderwijsdirecteuren. Daarnaast is er een appgroep waar onderwijsdirecteuren van alle bewoners van de Haagse Campus (incl. TU Delft en LUMC) in zitten. Op deze manier kunnen zij ook snel geïnformeerd worden. Deze appgroep wordt beheerd door communicatie adviseur Campus Den Haag.

Met de governance voor de Campus Den Haag en de verder groeiende omvang en aanwezigheid van studenten en medewerkers van LEI in Den Haag, liggen er kansen voor het verder versterken van de samenwerking vanuit heel LEI met (externe) diverse stakeholders in de stad. Dit vraagt scherpe keuze waar we op inzetten in de lobby, en voor welke doelgroep, gerichte externe communicatie, beter zicht krijgen en benutten van het reeds aanwezige netwerk, en bereidheid bij betrokken wetenschappers en instituten om in gezamenlijk hierin op te trekken. Communicatie kan bijdragen aan de zichtbaarheid van de universiteit op onderwerpen bij (specifieke) doelgroepen in de stad. Naar aanleiding van een concreet verzoek kan hier een communicatieplan voor worden opgesteld.

Bijlagen: Terugblik en projectenoverzicht Campus Den Haag 2022-2023

Introductie /leeswijzer

In 2024-2025 zetten we een volgende stap om invulling te geven aan de Strategie Campus Den Haag 2020-2030. In bijlage 1-5 is een overzicht opgenomen van gestarte en gerealiseerde projecten van afgelopen uitvoeringsperiode (2022-2023). Hierbij gaan we achtereenvolgens in op initiatieven op zowel het inhoudelijk vlak, van onderwijs, onderzoek en impact & stad (inclusief de samenwerking met externe partijen), als projecten op gebied van benodigde voorzieningen, governance, en communicatie. Die vormen een belangrijke randvoorwaarde om deze inhoudelijke plannen mogelijk te maken.

In de inhoudelijke clusters is de indeling op basis van de subthema's, zoals gebruikt in de uitvoeringsagenda 2022-2023. In de strategie CDH zijn zes subthema's benoemd waarop verdieping en verbreding is beoogd voor onderzoek en onderwijs. Vijf van de zes hebben in de eerste vier jaar van de strategieperiode bijzondere aandacht gekregen. In 2020-2021 lag de focus op het gebied van 'Economie en financiën van de publieke sector' en 'Cybersecurity, dataveiligheid en andere veiligheidsvraagstukken'. In de 2022-2023 lag het accent op het subthema 'population health' (met projecten als de lancering van de Health Campus Den Haag), en zijn via diverse projecten stappen gezet op het versterken van het thema 'duurzame ontwikkeling en mondiale uitdagingen' (met projecten als het Buurtlab070 en de start van thematische samenwerking met gemeente Den Haag op duurzaamheid) en het thema 'Internationale betrekkingen' (met o.a. het Leiden University Centre for International Affairs). Daarmee is nog één subthema onbenoemd gebleven. Voor 2024-2025 zet de CDH extra in op het subthema 'Global challenges in Diversity, Equity & Inclusion', via het prioritaire onderwerp relaties met de stad, waarin focus ligt op de samenwerking in Den Haag Zuidwest en de start van de uitvoering van het programma Campus Den Haag junior.

Grotendeels was de informatie in bijlage 1-5 eerder te lezen verspreid over verschillende Stand van Zaken CDH memo's (circa 2x per jaar intern gedeeld in de Beraden – de reguliere overleggen tussen leden van het CvB leden en faculteitsbesturen). In afgelopen uitvoeringsperiode zijn deze overzichten opgesteld in juni 2022, januari 2023 en augustus 2023.

De basis van deze projectenoverzichten komt voort uit het overzicht opgenomen in de Uitvoeringsagenda CDH 2022-2023. Een groot aandeel van de in de vorige uitvoeringsagenda opgenomen projecten is gerealiseerd of er zijn stappen gezet in die richting. Enkele projecten zijn niet van de grond gekomen en staan aangeduid als vervallen. Zoals bijvoorbeeld de herijking van strategisch plan CDH (bijlage 4, governance), waarvoor nu geen aanleiding is vanuit het nieuwe strategisch plan voor de Universiteit Leiden, die in februari 2022 is gepresenteerd. Met de strategie CDH en uitvoering blijven we nauw aansluiten op het universiteitsbrede strategisch plan.

Daartegenover staat dat er ook vele – aan begin van de vorige uitvoeringsperiode - niet voorziene projecten zijn gestart. De mate van betrokkenheid en rol vanuit DH CDH verschilde daarbij van project tot project. Zoals altijd al beoogd bleek de uitvoeringsagenda voor de CDH een dynamisch document dat meebeweegt met actuele ontwikkelingen en behoeften vanuit faculteiten. Knelpunten gesignaleerd vanuit lopende projecten die in de komende uitvoeringsperiode aandacht vragen vanuit het DB CDH, en signalen van juist eerder ontbrekende aandacht, geven richting aan de keuzes voor de prioritaire projecten (paragraaf 2).

Bijlage 1 Terug- en vooruitblik op onderwijs (Projectenoverzicht Campus Den Haag 2022-2023)

Nieuw onderwijsaanbod gerealiseerd in 2022-2023

In 2022 en 2023 zijn nog geen volledige nieuwe bachelor of masters in Den Haag gestart (conform strategie pas na deze periode voorzien). Wel zijn veel initiatieven ondernomen voor nieuw onderwijsaanbod in Den Haag via minoren, verspreid over de verschillende subthema's: in 2022 gingen er zes van start, waarvan vier via FGW, één via FGGA en één joint LDE minor via ICLON. In 2023 vier, waarvan twee via FGGA, één via FGW en één joint LDE minor via FSW). Van deze nieuwe minoren zijn er twee Nederlandstalig. Op de ontwikkeling van minoren in DH is in de strategie CDH geen specifieke uitgangspunten voor de groei hiervan gesteld. Voor de CDH is van belang deze ontwikkeling te blijven monitoren, aangezien deze onderwijsvorm aanspraak maakt op de gezamenlijk beschikbare onderwijsruimtes op de CDH, en extra studenten kan trekken die staan ingeschreven in Leiden of bij een van de LDE-partners.

Ook zijn 1 bestaande bachelor en 2 master opleidingen van FGGA in Den Haag uitgebreid met nieuwe tracks. Daarnaast zijn enkele eerste stappen gezet in de ontwikkeling van nieuw aanbod voor professionals: 3 cursussen via CPL met inhoudelijke inbreng vanuit FGGA en FdR. Enkele ideeën voor de ontwikkeling van nieuw aanbod uit de vorige uitvoeringsagenda zijn nog niet doorgepakt in afgelopen periode. De ambities voor sterke groei in het Haagse aanbod voor professionals uit de strategie CDH worden hiermee echter nog niet bereikt, maar worden nu gesteund door de ontwikkeling van de universiteitsbrede Academie voor professionals. FGW heeft hierover in de eigen facultaire strategie 2022-2027 aangegeven dat verkenning van mogelijkheden voor het aanbieden van nascholing, bijscholing of verdiepend onderwijs voor professionals op de agenda staat in de periode 2025-2027.

Hieronder is een overzicht gegeven van nieuwe onderwijsaanbod projecten waarvan het onderwijs daadwerkelijk is gestart voor studenten in 2022 of 2023. De samenwerking met externe partijen is hierin (voor zover bekend bij CDH) aangegeven. De basis komt voort uit het overzicht opgenomen in de Uitvoeringsagenda CDH 2022-2023. De aanduiding **nieuw** achter een project geeft aan dat deze nog niet was voorzien en opgenomen als project in de Uitvoeringsagenda 2022-2023. Enkele projecten zijn niet van de grond gekomen en staan aangeduid als vervallen.

Projecten Campus Den Haag LEI - <i>inhoudelijk</i> nieuw onderwijs aanbod gerealiseerd in 2022 of 2023 (<i>per verdiepend subthema/perspectief</i>)	Betrokken organisatie onderdelen LEI
Internationale betrekkingen / global affairs	
Minor Violence Studies (per 2022, Den Haag/Leiden, ENG)	FGGA i.s.m. FSW
Master (track) War and Peace Building, onder master Crisis Security Management (per 2022, ENG)	FGGA
Master (track) Governance of Violence, onder master Crisis Security Management (per 2023, ENG)	FGGA
Cursusaanbod voor professionals: Leiden Governance Programme for Executives. (per 2023, NL, onderdeel van de Academie voor Professionals) (nieuw) Modules over Strategisch Belangen Behartigen: duurzame maatschappelijke en politieke impact, en Samenwerking in een polariserend klimaat, LGP Masterclasses, en LGP Intellectual Commons.	FGGA
Cursusaanbod voor professionals: Academie voor de rechtstaat, i.s.m. Montesquieu Instituut (per 2023, NL, onderdeel van de Academie voor Professionals) (nieuw)	CPL FGGA
Vervallen - Verkenning cursusaanbod voor professionals in Dutch Studies	FGW

Cybersecurity, dataveiligheid, digitale veiligheid	
Minor Disinformation and Strategic Communication in Global Media (per 2022, ENG)	FGW
Minor Journalism and new media (per 2023 - ENG) (nieuw)	FGW
Minor Cybersecurity & Cybercrime (per 2023, NL) (nieuw)	FGGA
Bachelor (track) Digitalisation, Data and Governance, onder ba Bestuurskunde (per 2023, ENG/NL)	FGGA
Cursusaanbod voor professionals: Joint Legal Technologies Program (nieuw is samenwerking met Open Universiteit, in vervolg op het Leiden Legal Technologies Program gestart in 2021, NL, onderdeel van de Academie voor Professionals. Deze zal in 2023 niet starten.)	CPL FdR
Cursusaanbod voor professionals: Vaktraining Persvoorlichting en en (junior)woordvoering (per 2023, NL) (nieuw)	CPL, FGGA
Vervallen - Verkenning cursusaanbod voor professionals in o.a. VRV - AI voor niet-AI professionals, Ondernijning en Disinformatie	FGGA, FdR, FWN, FGW
Population Health	
Joint LDE Minor Dynamics of a Healthy Society (per 2023, NL, ism LDE, EUR en hogescholen, in Leiden, Den Haag en R'dam) (nieuw)	FSW, LUMC
Economie en financiën van de publieke sector	
Duurzame ontwikkeling en mondiale uitdagingen	
Minor Ecology, Migration and Tolerance: Limits to cooperation? (per 2022 - ENG)	FGW
Minor Creative Strategies in a Society in Change (per 2022 - ENG)	FGW
Minor Questions of Justice in Law, Literature and the Arts (per 2022, ENG)	FGW
Joint LDE Minor Living Education Lab (per 2022 - ENG, ism LDE, EUR en TUD, in Leiden, Den Haag en R'dam) (nieuw)	ICLON
Minor Sustainability, Climate Change and Food (per 2023 - ENG) met subsidie gemeente Den Haag voor de ontwikkeling (nieuw)	FGGA
Vervallen - Verkenning Master Urban Studies (niet gestart, ambitie aangepast in verkenning voor master Environmental Humanities)	FGW
Global challenges in Diversity, Equity & Inclusion	

Nieuw onderwijsaanbod in ontwikkeling in 2022-2023, doorlopend in 2024-2025

Hieronder een overzicht van alle lopende en naar de nieuwe uitvoeringsperiode doorlopende verkenningen naar nieuw onderwijsaanbod in Den Haag. Het merendeel van het reguliere onderwijs start daadwerkelijk in 2025 of later en zal daarmee ook komende uitvoeringsperiode inzet vragen van de betrokken faculteiten. Dit overzicht sluit aan bij door de faculteiten genoemde plannen in het jaarlijkse bestuurlijke gesprek over nieuwe opleidingen in de universiteit. Dat overleg is bedoeld om de mogelijkheden voor interfacultaire samenwerking in de nieuwe (bachelor en master) opleidingsplannen op te zoeken, en sluit daarmee aan bij de aandacht vanuit het DB CDH voor interfacultair onderwijs in DH en samenwerking.

Prioritaire aandacht vanuit CDH zat hierbij afgelopen jaren op de ontwikkeling van twee nieuwe interfacultaire bachelors per 2025, vanwege de koppeling met het nieuwe gebouw: Cybersecurity & Cybercrime (FGGA ism FdR, FWN), en Economie & Samenleving (FdR ism FGGA). In 2023 zijn er vanuit de nieuwe LDE strategie 2025-2030 (in ontwikkeling) en ambities voor het versteken van de onderwijs samenwerking tussen de LDE-universiteiten twee nieuwe initiatieven voor joint bachelor opleidingen nieuw aan de lijst toegevoegd. Beiden streven naar een fysieke locatie in Den Haag. Het DB CDH heeft in 2023 deelgenomen aan de start gesprekken over een nieuwe interuniversitaire en interdisciplinaire LDE joint LDE Bachelor Companies & Ecology (werktitel, ism EUR, FWN en mogelijk andere faculteiten), vanwege het beoogde starten op locatie in Den Haag en het verbreden vanuit de betrokkenheid vanuit faculteiten van de Universiteit Leiden.

De meeste plannen voor nieuw minor aanbod en het cursus aanbod /onderwijs voor professionals wordt minder dan een jaar voor de start bekend en daarom zijn de plannen in dit genre voor 2024 en 2025 nog maar zeer beperkt opgenomen in dit overzicht. Deze zullen via de reguliere stand van zaken updates voor de beraden of de interne ondertussen in Den Haag nieuwsbrieven worden meegenomen wanneer er meer over bekend is.

De rol van het DB CDH in nieuw of te verplaatsen onderwijsaanbod (in alle vormen) naar Den Haag is nader toegelicht in het stroomschema in het afweegkader onderwijs CDH.

Projecten Campus Den Haag LEI - inhoudelijk Nieuw onderwijs aanbod in ontwikkeling in 2022-2023, doorlopen in 2024-2025 (per verdiepend subthema/perspectief)	Betrokken organisatie onderdelen LEI
Internationale betrekkingen / Global Affairs	
Master Globalisation & Governance (na 2026, fase: verkenning)	FGGA
Postinitiële Master Advocacy & Government Relations (na 2026, fase: modulaire opbouw, laten uitgroeien tot geaccrediteerde master)	FGGA
Cybersecurity, dataveiligheid, digitale veiligheid	
Bachelor Cyber security and cybercrime (per 2025, fase: TNO, in NL)	FGGA, FdR, FWN,
Master (track) Digitale media and Society (per 2025 onder bestaande master Media Studies in Leiden, ENG, fase: MDT ivm nieuwe vestigingslocatie DH). Daarmee samenhangend verkenning van de mogelijkheden voor het opzetten van een 'media lab' in Den Haag.	FGW

Master Safety Studies i.s.m. TU Delft (na 2026, fase: verkenning)	FGGA
Master Policing /Police Studies (na 2026, fase: verkenning)	FGGA
Economie en financiën van de publieke sector	
Bachelor Economie en Samenleving ism EUR/ESE (per 2025, fase: TNO, in NL)	FdR, FGGA, FSW
Master Economie van Publieke sector ism Rijksacademie (per 2025, fase: TNO, in NL)	FdR, FGGA
Population Health	
Duurzame ontwikkeling en mondiale uitdagingen	
Joint LDE Bachelor Business & Sustainability i.s.m. EUR/RSM en LDE (per 2027, fase: verkenning) (nieuw)	FWN, CDH
Joint LDE Bachelor/master Global development within planetary boundaries (na 2026, fase: idee) (nieuw)	LDE ism ntb faculteiten
Master (2-jarig) Play and Game Studies (per 2026 of later, ENG, fase: verkenning)	FGW, evt FWN
Master Environmental Humanities (per 2027, ENG, fase: verkenning) (nieuw)	FGW, evt FdA
Master (track) Heritage & society (fase: verkenning)	FGW, FdA, evt FSW
Minor Global Heritage: Global Issues, Local Effects i.s.m. LDE (fase: verkenning)	FdA
Global challenges in Diversity, Equity & Inclusion	
Bachelor Universitaire Lerarenopleiding voor Primair en Voortgezet Onderwijs in Den Haag (ULPRIVO) (na 2025, fase: TNO, NL)	FSW, ICLON
Professional Ma Intergeneration Justice (na 2026, fase: verkenning)	FGGA i.s.m FdR
Cursusaanbod voor professionals: leergang Intergenerational Justice (per 2024 of later)	FGGA
Minor De (on)rechtvaardige samenleving: Van academische theorie tot maatschappelijke betrokkenheid (per 2024, Den Haag)	FGGA

Overige onderwijsprojecten in 2022-2023

Projecten Campus Den Haag LEI - inhoudelijk Overige onderwijs projecten in 2022-2023 (Met raakvlakken diverse subthema's/perspectieven)	
Academie voor Professionals (per 2022) > universiteit breed vervolg	SCM, CvB, CDH, Alle faculteiten
Afweegkader onderwijsaanbod CDH (2023) (nieuw)	SAZ, CDH, alle faculteiten
Samenwerking met Hogeschool der Kunsten: kijken bij de burens (2022)	FGW, FGGA, CDH, SAZ
Vervallen Publieksonderwijs HOVO, SG en LAK .	SOZ i.s.m. faculteiten

Toelichting:

Academie voor Professionals (svz aug 2023, jan 2023 en jun 2022)

- In 2021 is onder leiding van een kwartiermaker een eerste denkrichting opgesteld voor het opzetten van een Academie voor Professionals.
- Een compacte expertgroep is onder leiding van Lilian Visscher (SCM), in opdracht van de Bestuurder Campus Den Haag/ decaan FGGA en de decaan FdR, hiermee verdergegaan. De expertgroep heeft een eerste advies opgesteld. Dit advies is besproken in het CvB/IBO van 21 juni 2022. Besloten is dat project wordt voortgezet in het kader van de (algemene) strategie van de Universiteit Leiden.
- Voor zomer 2022 is de eerste fase van het advies van het expertteam voor de Academie voor Professionals goedgekeurd. Het advies, dat na de zomer in het OWB en BVB besproken is, gaat uit van universteitsbreed aanbod voor professionals en brengt de kennis, expertise en ervaring op het gebied van professionele educatie van de verschillende faculteiten bij elkaar. Het voorstel bestaat uit twee delen:
 - o De pilot fase, hierin wordt het aanbod vanuit de verschillende organisatieonderdelen van de universiteit in- en extern zichtbaar geëtaleerd en (ook interdisciplinair) doorontwikkeld. In deze pilotfase zal ook advies worden uitgebracht over het organisatie- en businessmodel.
 - o En de tweede fase waarin het onderwijsaanbod en de marketing verder worden ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Hierin vormen de evaluatie en geleerde lessen uit de pilotfase de basis.
- Per 1 januari 2023 is Annet van der Helm gestart als projectleider voor een jaar en wordt er een start gemaakt met het vullen van de portal.
- In mei 2023 is een nieuw portaal voor al het onderwijs voor professionals van de universiteit [gelanceerd](#). Ook het [aanbod op locatie in Den Haag](#) vanuit alle faculteiten is hier te vinden. Dit is het eerste stap in de ontwikkeling naar een Academie voor Professionals.
- De Academie was oorspronkelijk gestart vanuit de CDH en inmiddels uitgegroeid naar een door de universiteit breed omarmd initiatief. De Academie voor professionals is hiermee niet meer een specifiek CDH project. Vanzelfsprekend blijft de Campus graag aangehaakt bij ontwikkelingen van de academie, maar deze worden niet meer meegenomen in de Stand van Zaken overzichten van CDH.

Afweegkader onderwijs CDH (svz aug 2023)

- Het doel van het kader is om gestructureerd en weloverwogen keuzes te maken op vragen als: 1) Welk nieuw onderwijs past in Den Haag en welke niet? en 2) Wat zijn de randvoorwaarden om goed te kunnen starten in Den Haag?
- Het kader biedt een concretisering en praktische vertaling van de Strategie Campus Den Haag 2020-2030 en moet helpen om de aansluiting op het Haagse profiel scherp te houden en te zorgen dat het onderwijsaanbod in Den Haag sterker bijdraagt aan dit profiel, en daarmee aan de versterking van de universiteit als geheel. Het is niet alleen een instrument om een goede afweging te maken voor nieuw aanbod en verplaatsing van bestaand aanbod naar Den Haag, maar het geeft ook inzicht in wie wanneer welke rol heeft in de reguliere onderwijsprocessen.
- In het OWB van 29 juni is een nieuw afweegkader onderwijs CDH voor nieuw interdisciplinair onderwijsaanbod besproken en positief ontvangen.
- In september krijgt het kader een formele status door vaststelling door het CvB.
- Het kader is relevant voor alle faculteiten, instituten, opleidingsvoorzitters, onderwijsbeleidsondersteuners en betrokkenen bij nieuwe opleidingsplannen.

Samenwerking Hogeschool der Kunsten - Kijken bij de burens (svz jan 2023)

- Op 6 oktober organiseerden de Universiteit Leiden en de Hogeschool der Kunsten Den Haag de bijeenkomst "Kijken bij de Burens" om samenwerking tussen docenten, onderzoekers en studenten van beide instellingen te versterken en om te komen tot een gemeenschappelijk onderwijsaanbod in Den Haag. Na vijf korte presentaties van projecten ter inspiratie om de onderlinge samenwerking te intensiveren was er ruimte om informeel na te praten, om elkaar beter te leren kennen en vervolgafspraken te maken om initiatieven verder uit te werken.

Bijlage 2 Terugblik op onderzoek & impact en de stad (Projectenoverzicht Campus Den Haag 2022-2023)

Projecten Campus Den Haag LEI - inhoudelijk <i>Onderzoek / Impact en de stad (per verdiepend subthema/perspectief)</i>	Betrokken organisatie onderdelen LEI
Internationale betrekkingen / Global Affairs	
PHD-school Internationaal Recht en Governance	FdR, FGGA
Verkenning Leiden University Centre for International Affairs (LUCIA, vervolg op LUCIR en Synergie in International Affairs Programma's in onderzoek & onderwijs (per 2022)	FGW, FSW, FGGA, FdR, LUCIR
Cybersecurity, dataveiligheid, digitale veiligheid	
House of AI Vrede, Recht, Bestuur, Veiligheid in Den Haag (opening /soft launch per 2023, Uitkomst van verkenning onderzoek AI in Vrede Recht Veiligheid i.s.m. SAILS	FGGA, FdR, FWN, CDH
Population Health	
Onderzoek Population Health – Living Lab in Den Haag (per 2020, stimuleringsprogramma interdisciplinair onderzoek LEI)	LUMC, FSW, FGGA, FWN
Health Campus Den Haag (per 2022, vervolg op LUMC-Campus Den Haag) (nieuw) (prioritair project 2024-2025)	LUMC, FSW, FGGA, FWN, in toekomst FdR en FGW, CDH, SCM
Economie en financiën van de publieke sector	
Duurzame ontwikkeling en mondiale uitdagingen	
Onderzoek Citizenship, migration and global transformations in Den Haag (per 2020, doorlopend)	FGGA, FdR, FGW, FSW
Verkenning onderzoekprogramma Digitale media en communicatie	FGW, evt. FSW
Buurtlab 070 (nieuwe naam van verkenning voor een Sustainable City Lab – met subsidie van gemeente Den Haag en ism stichting Duurzaam Den Haag (gestart per 2022)	FGGA, FWN, CDH, i.s.m. andere faculteiten
Intentieverklaring meerjaren samenwerking op duurzaamheid met Liveable Planet i.s.m. gemeente Den Haag (2023) (nieuw)	CDH, CvB, FWN/CML, alle faculteiten
Verkenning Heritage in Leiden-Den Haag, incl vervolg LDE Centre for Global Heritage & Development (onderwijs & onderzoek): Adviesrapport (2023) ism LDE	FdA, FGW, i.s.m. FdR, FSW, FGGA, CDH
Global challenges in Diversity, Equity & Inclusion	
Verkenning Kinderen van de stad - overkoepelende aanpak: vervolg onder titel Campus Den Haag Junior (prioritair project 2024-2025)	FGGA, SCM, ICLON, CDH, alle faculteiten
Samenwerking in de wijk - Den Haag Zuidwest i.s.m. o.a. gem DH (prioritair project 2024-2025)	FGGA, LUMC,

<ul style="list-style-type: none"> • Scriptiewerkplaats DH ZW ism LDE > subsidie voor uitbreiding via gem DH via CDH in 2022 • Leernetwerk DH ZW olv en ism HHS, deelname diverse faculteiten LEI in 2022/2023 • Lid van Verbond van Den Haag Zuidwest met vele partners • Deelname in onderwijs en gezondheidsalliantie DH ZW 	FSW, FdR, ICLON, CDH
Convenant Haagse Dreamers - Toegankelijk en inclusief onderwijs voor ongedocumenteerde jongeren in Den Haag met Haagse Hogeschool, Inholland, ROC Mondriaan, Hogeschool der Kunsten, en Gemeente Den Haag. (nieuw) > ondertekening eind sept 2023	CvB
Vervallen - Things That Talk (bestaand in Leiden, nieuw voor Den Haag)	FGW
Met raakvlakken aan diverse subthema's/perspectieven	
PLNT Den Haag (lancering per 2022) (prioritair project 2024-2025)	PLNT/Luris, alle faculteiten
Verkenning ondernemerschap in SSH in Den Haag voor medewerkers (per 2023) (nieuw)	Luris, ism PLNT, alle faculteiten
Start ontwikkeling visie/afweegkader op interdisciplinair onderzoek CDH (per 2023) (nieuw) (prioritair project 2024-2025) Inclusief voorzieningen en flexplekken voor medewerkers in Den Haag .	CDH, SAZ, UFB
Vervallen - Luris & impact desk in Den Haag	Luris, PLNT, alle faculteiten

Toelichting op enkele van bovenstaande projecten

Verkenning Synergie International Affairs (svz sept 2023, jan 2023 en jun 2022)

- Najaar 2022 heeft de werkgroep International Affairs, met een brede vertegenwoordiging vanuit verschillende faculteiten, een eerste voorstel voor meer synergie op het gebied van onderwijs en onderzoek op het thema International Affairs in Leiden en Den Haag besproken. Naar aanleiding hiervan is een aangepast voorstel opgesteld.
- De werkgroep International Affairs, met een brede vertegenwoordiging vanuit verschillende faculteiten, heeft in het voorjaar van 2023 een voorstel voor meer synergie op het gebied onderzoek op het thema International Affairs in Leiden en Den Haag geschreven. Dit heeft geresulteerd in het voorstel voor 'LUCIA' (Leiden University Centre for International Affairs).
- Tijdens de bespreking van het LUCIA voorstel in juni 2023 met de (afgevaardigden van de) decanen van de faculteiten FGGA, FGW, FdR en FSW is het voorstel positief ontvangen en is er brede steun uitgesproken voor het initiatief.
- De volgende stap is om in het najaar van 2023 met de rector verder te bespreken of het tot een universiteit breed plan gemaakt kan worden (afspraak op 8 november 2023).

'House of AI' voor Vrede, Veiligheid, Bestuur en Recht (svz jan 2023 en jun 2022)

- Kunstmatige Intelligentie (AI) is een sleuteltechnologie die in vrijwel alle sectoren en voor alle maatschappelijke uitdagingen tot grote nieuwe kansen leidt – maar ook uitdagingen met zich meebrengt. De kansen om AI in te zetten voor een modernere, opener en rechtvaardiger samenleving en bestuur zijn enorm. Daarom is de ambitie om een House of AI op te zetten in Den Haag.
- AI voor Vrede, Veiligheid, Bestuur en Recht richten zich op enerzijds het ontwikkelen van mensgerichte AI voor een transparante, rechtvaardige en veilige samenleving en anderzijds op het weerbaar maken van burgers en samenleving tegen de invloed van big-tech, waar keuzes door mensen en algoritmen grote – en soms ontwrichtende – invloed hebben op onze levens. De risico's die dit opleveren en de normstellende rol en regulerende capaciteiten van overheden, leveren belangrijke vragen op die opgepakt kunnen worden.
- Plannen voor Den Haag, waarvoor gesprekken gepland worden, omvatten:
 - o Een centrum voor onderwijs, onderzoek en Burgerwetenschap ('Citizen Science') op een breed palet van AI-onderwerpen rond het thema Vrede, Veiligheid, Openbaar Bestuur en Recht.
 - o Een ontmoetingsplek waar wetenschappers, studenten, politici, journalisten en burgers samenwerken aan maatschappelijke AI-vraagstukken.
 - o Een fysiek 'thuis' voor het faculteit overstijgende AI-programma, in het bijzonder SAILS, daaraan geaffilieerde staf en promovendi en studenten uit relevante onderwijsprogramma's.
- Het House of AI in Den Haag richt zich op het rechtvaardig gebruik van AI in de samenleving en in het openbaar bestuur. De overheid heeft hierin zowel een normstellende en wetgevende taak t.a.v. de impact van AI op de samenleving, als een verantwoordelijkheid voor de eigen inzet van AI.
- In nauw overleg met SAILS zullen de plannen voor een House of AI in Den Haag in 2023 verder vormgegeven worden. De universiteit heeft een aanzienlijk aantal wetenschappers die op dat terrein werken en/of een bijdrage kunnen leveren aan deze thematiek. Die zijn allen aangesloten bij SAILS. Soms organiseren zij zich binnen SAILS in subgroepen, zoals in het A3P programma (post-docs bij LIACS, sectorplan bij FGGA), rondom het thema (nationale) veiligheid (FGGA, FWN/LIACS), het thema AI en diversiteit (Vici Barendregt, ERC Fosch), of rondom NWO onderzoeksprojecten (Wetsuite; FdR, FGW, FGGA).
- Sinds de zomer 2023 is er op de Schouwburgstraat in Den Haag structureel ruimte voor deze interfacultaire groep om samen (maar ook naast elkaar) te werken. Het animo is vrij groot, vanuit FGGA (BSK en ISGA), FWN (LIACS), FdR (eLaw en Staats- en Bestuursrecht), FGW (Taalwetenschappen) en FSW (Antropologie). Deze plek is nu tot de 'AI & Society Hub' gedoopt.
- Op termijn is het streven naar het verder vormgeven van het House of AI in verbinding met de stad (openbaar bestuur en burgers).

Health Campus Den Haag (svz jan 2023 en jun 2022, zie ook prioritaire projecten 2024-2025)

- LUMC-Campus Den Haag gaat in 2022 verder onder een nieuwe naam: Health Campus Den Haag. Deze naam dekt beter de lading van het interdisciplinaire samenwerkingsverband, waarin het LUMC en de Universiteit Leiden samenwerken met externe ziekenhuis- en GGZ-partners, huisartsen en GGD's. Met de faculteiten FSW, FGGA, W&N (LIACS) en FdR, en op den duur wellicht ook met FGW, wordt gesproken over het bundelen van zoveel mogelijk activiteiten in het 'gezondheidsdomein' onder deze naam op de Campus Den Haag. Dat sluit heel goed aan bij huidige LUMC-activiteiten zoals de huisartsopleiding en de master Population Health Management.
- Health Campus Den Haag heeft in sept 2022 de nieuwe naam en website gelanceerd en de Haagse Hogeschool is als nieuwe partner toegetreden, waarmee het aantal formeel verbonden (en meefinancierende) partners in de Health Campus op negen is gekomen.
- Het aantal aan de Health Campus verbonden medewerkers uit alle disciplines loopt in 2023 op naar 100 medewerkers, onder wie steeds meer staffleden die ook docent zijn in de master 'Population Health Management' of in de huisartsopleiding.
- Op 24 januari 2023 vond de negende werkconferentieplaats over proactieve zorg plaats, voor het eerst sinds drie jaar weer live in Wijnhaven. Daarbij werden, na de projectenmarkt en de keynote lectures, in workshops meerdere nieuwe ideeën voor onderzoek met de stad Den Haag opgehaald en uitgewerkt. De volgende (tiende) werkconferentie van de Health Campus staat weer op de rol voor 23 januari 2024.

Opening Buurtlab 070 (svz aug 2023 en jun 2022)

- Het Sustainable City Lab heeft in 2022 een subsidie voor een jaar aangevraagd en ontvangen van de gemeente Den Haag. Hiermee gestart worden met een kwartiermaker. Het Sustainable City Lab wil dé plek op de Campus Den Haag worden waar kennis over duurzaamheid samenkomt en waar Haagse organisaties die voor duurzaamheidsopgaven staan verbinding vinden met het onderzoek en onderwijs van de Universiteit Leiden. Zo gaat de duurzaamheidsstrategie van de Campus verder dan een focus op duurzaamheid in onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering. Het biedt kansen voor co-creatie van kennis met publieke en private partners en burgers in Den Haag, en voor inter- en transdisciplinair onderzoek en onderwijs waarbij cases, vragen en expertise uit deze groepen worden ingebracht.
- In april 2023 is het buurtlab 070 geopend, een project waarin Haagse bewoners, onderzoekers en studenten samen oplossingen zoeken op gebied van klimaat, duurzaamheid en biodiversiteit. Dit als vervolg op het sustainable city lab dat eerder subsidie van de gemeente Den Haag had gekregen.
- In het voorjaar 2023 is vanuit CDH de opdracht gegeven voor een plan voor het meerjaren vervolg.

Intentieverklaring samenwerking met gemeente Den Haag op duurzaamheid (svz aug 2023)

- Het programma Liveable Planet en Campus Den Haag hebben gewerkt aan een nieuwe samenwerking met de gemeente Den Haag op gebied van duurzaamheid.
- Streven is om in het najaar 2023 een intentieverklaring te ondertekenen (onder voorbehoud nieuwe coalitie /en besluitvorming in nieuwe college B&W Den Haag), waarmee de universiteit en gemeente de samenwerking beogen te versterken.
- Hiermee verbinden we de universiteit brede kennis op duurzaamheid niet alleen met Leiden, maar ook meer met de stad Den Haag.
- Deze samenwerking richt zich op een aantal thema's die nu maatschappelijk actueel zijn, nog weinig zijn onderzocht, of waarop samenwerking van grote meerwaarde is: circulaire economie; duurzaam voedsel en biodiversiteit, stikstof en bouw, gedrag(spsychologie) in relatie tot duurzaamheidstransities en Bestuurskunde in relatie tot duurzaamheidstransities.
- In werkprogramma's worden gezamenlijke activiteiten per jaar geconcretiseerd.
- De eerste gezamenlijke actie in 2023 zijn kennisdeling sessies met sprekers uit de wetenschap voor het hoger management en voor geïnteresseerde ambtenaren in de gemeente. De eerste sessie rond stikstof is als voorloper in voorjaar 2023 gegeven o.l.v. de wetenschappelijk expert vanuit FWN/CML.

Heritage Campus (svz jun 2022)

- Gesprekken over het vervolg van de plannen voor de Heritage Campus zijn in 2022 gevoerd met het faculteitsbestuur van Archeologie.
- In 2023 is een adviesrapport over de toekomst van heritage in LEI opgeleverd, waarbij ook de link Leiden- Den Haag is meegenomen.

Campus Den Haag junior/ Kinderen van de Stad (svz aug 2023, jan 2023, jun 2022, [zie ook prioritairere projecten 2024-2025 – onder relaties met en in de stad en wijken](#))

- Voor het project Kinderen van de Stad is door Carolien Metselaar in 2022 een aanzet voor een overkoepelende aanpak opgesteld. Naast uitgebreide gesprekken met interne en externe contacten hebben in 2022 twee werkconferenties plaatsgevonden; één met interne betrokken en een externe werkconferentie met partners uit Den Haag. De uitkomsten van de conferenties en de gesprekken met stakeholders zullen worden gebruikt als input voor het programma. Door de diverse relevante spelers van binnen en buiten de universiteit in kaart te brengen en te doorgronden waar de kansen en mogelijkheden voor de komende jaren liggen lag hiermee een goede basis voor vervolg.
- Vanaf 1 september 2022 heeft Judi Mesman het eigenaarschap voor het programma Kinderen van de Stad op zich genomen en in het voorjaar 2023 een eerste plan opgesteld. Naar verwachting zal Mesman na de zomer 2023 starten met de eerste fase van het plan, het opzetten van een structuur waarbij studenten en projecten die bijdragen aan (basis)onderwijs in de stad elkaar makkelijker kunnen vinden.

Samenwerking in de wijk - Den Haag Zuidwest (zie ook prioritaire projecten 2024-2025)

- *LDE Living Lab/ scriptiewerkplaats Den Haag Zuidwest (svz nov 2021)*
Project is in januari 2022 gestart o.l.v. het LDE Centre Governance of Migration and Diversity, met inmiddels ook een fysieke locatie in Moerwijk. Erwin Muller zit in de LDE-stuurgroep van decanen namens LEI. In het academisch jaar (2022-2023) droegen docenten en studenten vanuit Universiteit Leiden /Campus Den Haag hieraan bij via de vakken ‘Transdisciplinary Skills’ (+/- 45 studenten in studiejaar 2022-2023 vanuit de FGGA-FWN MSc Governance in Sustainability), ‘Integrated Project I en II’ (+/- 8 studenten FGGA Ba Security Studies en via een college over netwerken) en ‘Global Citizenship’ thesis research project (FGGA LUC Ba Global Challenges) aan bij de scriptiewerkplaats. Met steun van CDH is in 2022 een subsidieaanvraag voor de gemeente Den Haag gehonoreerd, en de cofinanciering garant gesteld. De eerste resultaten en aanpak van de scriptiewerkplaats zijn gepresenteerd op een werkbezoek van de Gemeenteraad Den Haag aan CDH in 2022. De scriptiewerkplaats is ook partner bij het Nationaal Programma DHZW van de Gemeente Den Haag.
- Via de gemeente Den Haag is LEI/CDH parallel (in 2021) uitgenodigd voor deelname aan een nieuw beoogde bredere Alliantie Onderwijs Den Haag Zuidwest, ter ondersteuning van een nieuw nationaal programma Zuidwest. Voor CDH heeft dit mogelijk relevantie en raakvlakken met diverse projecten uit de uitvoeringsagenda.
- Leernetwerken DH ZW (olv HHS), met deelname diverse faculteiten LEI (2022) .

PLNT The Hague (svz aug 2023, jan 2023 en jun 2022, zie ook prioritaire projecten 2024-2025)

- In opdracht van de CDH is door PLNT Leiden, *Centrum voor Innovatie en Ondernemerschap* (PLNT) sinds 2022 gewerkt aan een plan voor een centrum voor ondernemerschap in Den Haag als evenknie van PLNT Leiden. Doel is om de ondernemende vaardigheden van studenten en valorisatie vanuit de universiteit te stimuleren. Het plan gaat uit van een gefaseerde ontwikkeling naar een organisatie met een eigen governance (los van PLNT Leiden) om ondernemerschap te stimuleren in Den Haag. Het plan is voor de zomer 2022 besproken in het CvB en Bestuursberaad.
- PLNT The Hague is in de eerste helft van 2022 gestart met activiteiten voor studenten in Den Haag en op 10 november 2022 vond [een officiële lancering plaats](#) om zowel in- als extern zichtbaarheid te creëren en te verbinden met (toekomstige) partners. In dezelfde periode is ook de PLNT Students Den Haag opgericht, de studentenvereniging voor ondernemende studenten die reeds een grote verscheidenheid aan evenementen heeft georganiseerd op het gebied van ondernemerschap en innovatie.
- In samenwerking met YES!Delft en de Gemeente Den Haag is een concept gezamenlijk student entrepreneurship-programma ontwikkeld genaamd ‘Ondernemerschap en Impact 101’. Doel van het pilot-programma van PLNT, Yes!Delft en de Gemeente Den Haag is om een unieke en volledig dekkende programmaliijn op de levensfasen (inspiratie/activatie, pre-incubatie (specialisme PLNT), incubatie en acceleratie (specialisme Yes!Delft)) van een onderneming te ontwikkelen. De ontwikkelde programmaliijn is gericht op de aansluiting op het Haags ecosysteem en past zoveel als mogelijk bij de drie economische profielen van Den Haag: Legal & Policy

Capital, ImpactCity en Security Delta. Het programma wordt verankerd in de plannen voor de komende jaren.

- Vanaf 2022 bestond het PLNT Den Haag Team uit Bart Hoenen en Ben Millington. Deze teamleden zijn per 1 september 2023 opgevolgd door Erwin Roodhart, Head of Business Development om de verkenningsfase te vertalen naar de realisatie van een innovatiehub in Den Haag.
- PLNT The Hague heeft ook haar netwerk van partners en medewerkers uitgebreid, is meer ingebed in het lokale ecosysteem en werkt samen met de stad Den Haag. Het opgebouwde netwerk bestaande uit onder andere YES!Delft, The Hague Tech, Humanity Hub, GovTech NL, the Hague University of Applied Sciences, InHolland, ROC Mondriaan, Hogeschool der Kunsten evenals vertegenwoordigers en coördinatoren van verschillende cursussen, programma's en projecten op de Universiteit Leiden Campus Den Haag zal hier een belangrijke rol gaan vervullen.
- Na 2024 zal PLNT The Hague zich ontwikkelen tot een centrum voor innovatie en ondernemerschap met sterke verbindingen met uitdagingen van de stad en haar bewoners. (zie hiervoor paragraaf 2 - prioritaire projecten 2024-2025)

Bijlage 3 Terugblik op voorzieningen (Projectenoverzicht Campus Den Haag 2022-2023)

Projecten Campus Den Haag LEI - Voorzieningen (<i>randvoorwaardelijk</i>)	
Universiteitsgebouw Spui Campus Den Haag: vormgeving bouw en inrichting van nieuw Spui gebouw met UNL, OU, TUD, LUMC	VG, UFB, FIN, SCM, CDH
Financiering uitbreiding Health Campus Den Haag naar Spuigebouw (<i>nieuw</i>) besluit in 2023	CvB, CDH, LUMC, FSW, FGGA, FdR,
Gebruik grote zalen Amare i.s.m. HdK (verkenning per 2023) (<i>nieuw</i>)	UFB, CDH
Studentenfaciliteiten (<i>nieuw</i>) (<i>prioritair project 2024-2025</i>) <ul style="list-style-type: none"> • Opening Universiteitswinkel in Den Haag /Wijnhaven (per 2023) • Start studentenwelzijn team/ wellbeing officers (universiteit breed, ook voor DH) • Verkenning uitbreiding PopCorner The Hague naar deelname van alle faculteiten. • Verkenning naar/ Uitbreiding sportaanbod • Verkenning voor een Haagse Kamer van Verenigingen (HKvV) • Verkenning aanbod cursussen Nederlands voor internationale studenten ism ATC 	SOZ, Faculteiten, CDH, SCM ATC
Extra vraag naar studentenwoningen door groeiambities i.s.m. externe partners in Taskforce studenten huisvesting (doorlopend)	BB, CDH, CvB

Toelichting op enkele van bovenstaande projecten

Universiteitsgebouw Spui (svz aug 2023, jan 2023 en svz jun 2022, [zie ook prioritair projecten 2024-2025](#))

- Eind augustus 2022 is [een brief](#) verzonden aan de Gemeenteraad Den Haag over de maatschappelijke impact van de Universiteit Leiden op de stad Den Haag (o.a. ‘Kinderen van de Stad’). Dit naar aanleiding van een vraag van de gemeenteraad tijdens een debat over de gemeentelijke reservering voor de subsidie voor het nieuwe Spuigebouw.
- Op [27 september 2022 is de nieuwe gemeenteraad op werkbezoek](#) geweest bij de Campus Den Haag. Naast introductie en rondleiding zijn onderwerpen zoals het Spuigebouw, de Health Campus Den Haag, Sustainable City lab, Kinderen van de stad, PLNT The Hague en de LDE-scriptiewerkplaats Den Haag Zuidwest besproken.
- Op 28 maart 2022 heeft de Universiteit een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Den Haag en een Letter of Intent met CBRE IM, de verhuurder van het Spuigebouw, ondertekend. Hiermee benadrukken de partijen zich gezamenlijk in te spannen om huisvesting voor de universiteit te realiseren in het pand.
- Op 25 mei 2022 zijn er informatiebijeenkomsten georganiseerd met omwonenden, naastgelegen bedrijven en huidige gebruikers van het pand. Dit om hen te informeren over de nieuwe huisvesting van de Universiteit in het Spuigebouw.
- Met medewerkers en studenten van de Campus Den Haag hebben in de tweede helft van 2022 gebruikersbijeenkomsten plaatsgevonden, zodat zij actief kunnen meedenken over de inrichting en indeling van het Spuigebouw. Deze bijeenkomsten zijn in de eerste helft van 2023 voortgezet in diverse werkgroepen op verschillende onderwerpen. Deze groepen zullen worden voortgezet.

- In 2022 vonden gesprekken plaats met beoogde samenwerkingspartners voor ruimte in het Spuigebouwen wordt gekeken naar het mogelijk gezamenlijk gebruiken van functionaliteiten.
- Op [7 november](#) 2022 heeft de universiteit een contract voor de huur van bijna het hele Spuigebouw getekend met verhuurder CBRE IM en onderhuurcontracten met partners Open Universiteit, TU Delft en Universiteiten van Nederland. Zie ook de [Collegecolumn van Martijn Ridderbos](#).
Voor de samenwerkingspartners is circa 1/3 van het VVO in het Spuigebouw beschikbaar en er wordt gekeken naar mogelijkheden voor gezamenlijk gebruik van functionaliteiten.
- Met het LUMC zijn in het voorjaar 2023 afspraken gemaakt over een plek in het Spuigebouw voor de uitbreiding van de Health Campus Den Haag.
- Met de University of Edinburgh is bestuurlijk gesproken over gebruik van het gebouw.
- In het voor- en najaar van 2023 worden gesprekken gevoerd met de partners in het Spuigebouw over inhoudelijke samenwerking.
- Eind maart 2023 is in de [gemeenteraad het voorstel](#) van het college van B&W inzake de financiële bijdrage (maximaal € 10 mln.) van de gemeente Den Haag aan de Universiteit Leiden voor de uitbreiding van het Spuigebouw aangenomen (met 35 stemmen voor en 9 tegen). Vervolgens kon de subsidieaanvraag formeel worden ingediend bij de gemeente. Wel zijn er een aantal moties aangenomen door de raad. Deze gaan over het communiceren over studentenhuisvesting in Den Haag, nieuwe studenthuisvesting bij toekomstige uitbreiding, openstellen van studieplekken voor studenten van andere instellingen, openstellen van de fietsenkelder voor bezoekers aan de binnenstad in het weekend en het opstellen van een convenant voor de stad om studenten en personeel een bijdrage te laten leveren aan diverse maatschappelijke problemen in Den Haag. Het college van B&W zal, met inbreng van de universiteit, in september een voorstel doen voor de afhandeling van deze moties. De vorming van een nieuw college van B&W, nadat eind juni de VVD-fractie haar steun aan de coalitie had opgezegd in het debat over deelname van Hart voor Den Haag aan de coalitie en het college, kan invloed hebben op dit proces.
- In april en juni 2023 zijn twee [rondleidingen](#) georganiseerd door het gebouw voor medewerkers en studenten die een kijkje wilden nemen. Ter plekke is een presentatie gehouden met impressies van hoe het gebouw er uit kan komen te zien en welke indeling beoogd is.
- Na de zomer 2023 begint de sloop en grootschalige verbouwing en september 2024 wordt het opgeleverd zodat het inbouwpakket er ingebouwd kan worden. Beoogde in gebruik name is september 2025.

Studentenfaciliteiten (svz aug 2023, zie ook prioritaire projecten 2024-2025)

Naast de inhoudelijke projecten is er binnen de Campus ook aandacht voor activiteiten en ontwikkelingen die te maken hebben met studentenleven: Hoe het is om in Den Haag te studeren en waar lopen studenten tegenaan?. Gezien de snelle groei de afgelopen jaren en de beoogde verantwoorde groei de komende tijd is het van belang dat de faciliteiten en het aanbod voor studenten ‘meegroeien’ in Den Haag. De volgende stappen zijn gezet:

- Gesprekken hebben plaatsgevonden over o.a.: studentenwelzijn met Pop Corner The Hague en de afdeling Studentsupport service (SOZ), met USC over uitbreiding van het sportaanbod in Den

Haag, met het Talencentrum over aanbod van cursussen Nederlands voor internationale studenten.

- In de zomer 2023 plaatst de universiteitswinkel een vitrine in Wijnhaven met merchandise van Universiteit Leiden en een aantal artikelen voorzien van het Universiteit Leiden, Campus Den Haag logo.
- Vanuit de Haagse studentenverenigingen is een initiatief gestart om een Haagse Kamer van Verenigingen (HKvV) op te richten, een tegenhanger van de PKvV in Leiden. Er is brede steun voor dit initiatief vanuit de Haagse onderwijsinstellingen en komend jaar zal een werkgroep starten om dit verder vorm te geven.
- Om de verbinding met de studieverenigingen te maken is het DB en kernteam CDH aangesloten bij het Vero-overleg CDH en dit zal komend collegejaar worden voortgezet.

Studentenhuisvesting (svz aug 2023, jan 2023 en jun 2022, zie ook [prioritaire projecten 2024-2025 - onder Den Haag Zuidwest](#))

- Naar aanleiding van een Bestuurlijk Overleg met de gemeente Den Haag, begin september 2021, is een Taskforce opgericht met als opdracht ideeën aan te dragen om het tekort aan studentenhuisvesting weg te werken. In die Taskforce zitten DUWO, de gemeente Den Haag, de Haagse Hogeschool en Haagse woningbouwcorporaties. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan de doorstroming van afgestudeerden.
- Het landelijk Actieplan Studentenhuisvesting 2022 – 2030 is ondertekend. In dat actieplan wordt het belang benadrukt van studentenhuisvesting en huisvesting voor PhD'ers. Met dit plan slaan het ministerie van BZK, het ministerie van OCW, gemeenten, hoger onderwijsinstellingen, studentenhuisvesters en studenten de handen ineen om te komen met oplossingen voor de (toenemende) vraag naar studentenhuisvesting.
- De gemeente Den Haag heeft in 2022 besloten dat, in de periode tot 2026, 3.000 nieuwe wooneenheden voor studenten zullen worden gerealiseerd. Eerste verdere stappen worden genomen: de gemeente Den Haag heeft laten weten dat deze week met DUWO een contract is ondertekend voor de realisatie van 400 nieuwe eenheden voor studenten in de Waldorpsstraat. Den Haag wacht de komende jaren nog een flinke opdracht om invulling te geven aan de uitbreidingsbehoefte die nodig is om zowel reguliere als internationale studenten in het Hoger Onderwijs te huisvesten.
- Volgens het Landelijk model studentenhuisvesting van september 2022 zijn er voor studenten van het HBO en het WO 19.600 kamers beschikbaar. In de periode tot 2028/2029 zijn er 3.230 (ondergrens) / 3.850 (bovengrens) extra kamers nodig voor studenten in Den Haag. Bouwen en de planvorming voor bouwen neemt veel tijd. Tegelijkertijd is het belangrijk om zoveel als mogelijk rekening te houden met de wensen van andere groepen en ook zaken als beheer en leefbaarheid bij de plannen te betrekken. Deze cijfers staan in het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting 2022 – 2030 (LAS) dat op 7 september 2022 is verschenen. Het LAS wijst ons erop dat de beschikbaarheid van voldoende en betaalbare studentenhuisvesting een noodzakelijke voorwaarde is voor (aankomende) studenten om de opleiding te kiezen die bij hun kwaliteiten en interesses past. Het “op kamers” wonen draagt in belangrijke mate bij aan de sociale ontwikkeling en het zelfstandig

wonen van jongvolwassenen. De Taskforce studentenhuysvesting Den Haag voegt daaraan toe dat het opleiden van studenten, het betrekken van studenten bij de stad, het behouden van afgestudeerden in stad en regio erg belangrijk is voor de (kennis)ontwikkeling, de innovatie en de economie van Den Haag.

- In de tweede helft van 2022 is een Taskforce studentenhuysvesting Den Haag aan het werk geweest die dankbaar gebruik heeft gemaakt van de aanbevelingen in het LAS. Voor Den Haag houdt dit onder meer in dat er naast de door de Taskforce geformuleerde aanbevelingen om te komen tot een aantal campussen voor studentenhuysvesting, er gewerkt moet worden aan het verdichten en intensiveren van bestaande locaties en dat er veel meer gebruik gemaakt kan worden van (tijdelijk of permanent) gebruik van vrijkomende ruimten zoals woningen die worden leeg getrokken in het kader van stadsvernieuwing, en leegstaande kantoor-en bedrijfspanden enz.
- De Taskforce studentenhuysvesting beveelt in 2023 onder meer aan een convenant af te sluiten tussen Gemeente Den Haag, Hoger Onderwijsinstellingen, betrokken woningbouworganisaties en studenten over de ontwikkeling van studentenhuysvesting voor de periode van nu tot en met 2028. De Taskforce werkt in 2023 aan de invulling van een concept-convenant dat bestuurlijk kan worden besproken.

Bijlage 4 Terugblik op governance (Projectenoverzicht Campus Den Haag 2022-2023)

Projecten Campus Den Haag LEI - Governance (<i>randvoorwaardelijk</i>)	
Update governance Campus Den Haag (per 2022 en 2023) Incl nieuwe bestuursstructuur CDH (per 2022)	CDH, CvB
Bestuurlijk overlegstructuur DB CDH – FB's (2022/2023 start met kennismakingsrondes)	CDH, alle faculteiten
Leidraad medezeggenschap CDH (2023) (<i>nieuw</i>)	CDH, CvB
Opleidingsdirecteuren/ opleidingsvoorzitters overleg Campus Den Haag	CDH, SCM, alle faculteiten
Vero-overleg studentbesturen Den Haag (<i>nieuw</i>)	FdR, FSW, FGW en FGGA, CDH
Verkenning campusontwikkeling CID Policy Campus - deelname in ambtelijke kerngroep en verkenning olv gemeente DH en partners in het gebied afgerond in 2023, geen vervolg. .	CDH
Begroting CDH lopende uitvoeringsagenda 2022-2023	CDH, CvB, FIN
<i>Vervallen</i> - Eén universiteit twee steden/ Verbinding Leiden – Den Haag: Mobiliteit van studenten en medewerkers tussen beide steden. Niet gestart.	HRM, alle faculteiten
<i>Vervallen</i> - Tussentijdse herijking Strategie Campus Den Haag per 2023 - zie toelichting in inleiding bij deze uitvoeringsagenda.	CDH

Toelichting op enkele van bovenstaande projecten

Update governance CDH / Bestuursstructuur Campus Den Haag (svz jan 2023 en jun 2022)

- Per 1 september 2022 is de CDH van start gegaan in de nieuwe structuur.
- Ton Liefwaard en Jan Crijns vervulden sinds september 2022 samen de positie voor portefeuillehouder Onderwijs CDH en Rolf Oosterloo is de nieuwe portefeuillehouder Bedrijfsvoering CDH. Zij vervullen deze positie naast hun huidige functie. Samen met bestuurder CDH Erwin Muller vormen zij het dagelijks bestuur (DB) van de CDH. Voor de nieuwe structuur is gekozen om de interne verbinding van de Campus met de faculteiten en het Bestuursbureau te versterken. In de nieuwe opzet heeft het dagelijks bestuur ook een goede verbinding met het Onderwijs- en Bedrijfsvoeringsberaad van de universiteit. Erwin Muller had al zitting in het Bestuursberaad, samen met de decanen van de faculteiten. De nieuwe benoemingen in het DB CDH waren in eerste instantie voor twee jaar, tot september 2024.
- Met het terugtreden van het FB Rechtsgeleerdheid per 1 juli 2023 heeft Ton Liefwaard helaas ook zijn rol in het DB CDH teruggegeven. In najaar 2023 is deze rol voor de onderwijsportefeuille en de link met het OWB opnieuw ingevuld. Jeroen Touwen, vice-decaan van de bacheloropleidingen bij de Faculteit Geesteswetenschappen (FGW) is 28 november 2023 officieel toegetreden tot het

Dagelijks Bestuur van de Campus Den Haag. Samen met Jan Crijns neemt hij, sinds september 2023, de portefeuille onderwijs op zich.

Bestuurlijk overlegstructuur DB CDH – FB's }

- Eind 2022 en in het eerste kwartaal van 2023 hebben kennismakingsgesprekken plaatsgevonden tussen het DB CDH en alle faculteitsbesturen.
- De insteek is om deze gesprekken jaarlijks voort te zetten, omdat het belang hiervan wederzijds gezien wordt.

Leidraad medezeggenschap CDH (svz jan 2023)

- In het advies van de UR (d.d. 4 juli 2022) over de aanpassing governance Campus Den Haag constateert de Raad dat er een uitdaging ligt in het goed organiseren van medezeggenschap rondom CDH, daar alle Faculteiten inmiddels in Den Haag aanwezig zijn. Afsproken is om aanvullend op het memo Governance Campus Den Haag 2022 en de daarin opgenomen paragraaf over medezeggenschap, een leidraad medezeggenschap CDH op te stellen.
- Doel is om voor iedereen inzichtelijk te maken hoe zeggenschap en medezeggenschap formeel geregeld zijn, en op welke manier informele overlegstructuren bij zullen dragen aan de vertegenwoordiging van de belangen binnen CDH.
- De leidraad voor de medezeggenschap van de Campus Den Haag is in juli 2023 vastgesteld door het CvB/IBO en wordt in het najaar 2023 besproken met de UR.

Opleidingsdirecteuren/ opleidingsvoorzitters overleg Campus Den Haag

- Is gestart per februari 2020, met in 2022 en 2023 vier keer per jaar regulier overleg, waar diverse onderwerpen aan bod komen.

VerO-overleg studentenbesturen DH

- VerO CDH is een bijeenkomst voor alle studieverenigingen van CDH georganiseerd door de assessoren van FdR, FSW, FGW en FGGA en vindt ongeveer 4x per jaar plaats. Voor de verbinding vanuit DB CDH met studenten sluiten de vertegenwoordigers vanuit het DB CDH, communicatieadviseur CDH en UFB/complexbeheerder CDH minimaal één keer per jaar aan bij VERO CDH.

Bijlage 5 Terugblik op communicatie (Projectenoverzicht Campus Den Haag 2022-2023)

Projecten Campus Den Haag LEI - Communicatie (<i>randvoorwaardelijk</i>)	
Publiekversie Strategie Campus Den Haag > geactualiseerd in 2022	CDH, SCM
Debat i.s.m. Spreek	CDH, SCM, FGGA
Alumni CDH en fondsenwerving	LUF, SCM i.s.m. faculteiten
Eén universiteit twee steden/ Verbinding Leiden – Den Haag: Verkenning ceremonies en tradities (prioritair project 2024-2025)	SCM, alle faculteiten
Interne communicatie: (nieuw) <ul style="list-style-type: none"> - Voor medewerkers: interne nieuwsbrief ‘ondertussen in Den Haag’ (juni 2022, sept 2022, mrt 2023) - Voor studenten: Instagram account CDH (per 2022) 	CDH, SCM , alle faculteiten
Externe communicatie en zichtbaarheid CDH (nieuw) <ul style="list-style-type: none"> - LinkedIn CDH gestart in 2023 - Deelname aan Bevrijdingsfestival 2023 - Bijdrage aan Tentoonstelling Alexine met Haags Historisch Museum en de Bibliotheken in 2022 - Urban Trail DH loopt door Wijnhaven in 2023 - Nieuwsberichten CDH uitgelicht in universitaire nieuwsbrief 	CDH, SCM
Marketing (nieuw) <ul style="list-style-type: none"> - Eerste bachelor Open dag op de Campus Den Haag in 2022 	SCM

Toelichting op enkele van bovenstaande projecten

Debat (svz jan 2023)

- Spreek is een initiatief van communicatiebureau Emma aan de Wijnhaven. Samen met partners zoals Nieuwspoor, Bibliotheek Den Haag, diverse musea, filmhuis en Haagse Hogeschool willen zij het aanbod van debat in Den Haag bundelen en stimuleren.
- Voor het voorjaar 2023 stond de provinciale statenverkiezingen als thema op de agenda.
- De universiteit is aangesloten op het initiatief Spreek en zoekt de samenwerking op om zo een breder publiek te bereiken met eigen lezingen en te helpen de debatcultuur in Den Haag verder vorm te geven.

Interne communicatie (svz aug 2023 en jan 2023)

- Nieuwsberichten CDH uitgelicht in nieuwsbrief
 - o Jan: student wellbeing officer CDH
 - o Feb: Opening POPcorner CDH
 - o Mrt: De complexiteit van HIV/AIDS ontrafelen

- Mrt: [Subsidie LUMC-onderzoek gezondheidsverschillen](#)
 - Mrt: [Nieuw pand in de Haagse binnenstad](#) (persbericht, heeft veel lokale media-aandacht opgeleverd)
 - April: [Scriptiewerkplaats](#) (LDE)
 - April: [Sustainable City lab](#)
- Voor studenten: Instagram account CDH. Voor studenten CDH. Het [Instagram account voor studenten van de Campus](#) heeft in vier maanden ruim 1100 volgers verworven. Met gerichte acties zal dit aantal worden uitgebreid om nog meer studenten met elkaar in contact te brengen en hen te bedienen met informatie over studentenstad Den Haag en ontwikkelingen op de Campus. Ruim een derde van de studentpopulatie (2,608) volgt het [Instagram account voor studenten van de Campus](#). Acties om de nieuwe studenten voor komend jaar te binden staan gepland.

Externe communicatie en zichtbaarheid CDH (svz aug 2023 en jun 2022)

- CDH is in 2023 een [eigen LinkedIn](#) gestart met als doel dat op één plek de ontwikkelingen van de Campus bij elkaar komen op dit zakelijke netwerk.
- Bevrijdingsfestival: De CDH was in 2023 vertegenwoordigd op de studenten experience HI The Hague. Samen met de andere hoger onderwijsinstellingen van Den Haag presenteerden we Den Haag als aantrekkelijke en bruisende studentenstad voor (toekomstige) studenten en andere bezoekers van het festival. Zie [aftermovie](#) voor een impressie. [Tijdens het Bevrijdingsfestival](#) hebben alle hoger onderwijsinstellingen en studentenverenigingen van Den Haag een plek ingevuld om te laten zien dat Den Haag een echte studentenstad is. Met een bezoek van de bestuurders van de instellingen en de burgemeester van Den Haag was naast het studentenprogramma ook het bestuurlijke programma een succes.
- [Tentoonstelling Alexine met Haags Historisch Museum en de Bibliotheken](#): 11 december tot 12 juni 2022 in het Haags Historisch Museum.
- 30 maart 2023 gaf [Roberta Metsola](#), voorzitter van het Europees parlement een lezing op de Campus met ruime gelegenheid voor studenten om met haar in gesprek te gaan. Het event was georganiseerd door International Studies en er waren meer dan 500 aanmeldingen van binnen en buiten de universiteit.
- 4 juli 2023 vond de Urban Trail Den Haag plaats en liepen er duizenden hardlopers door Wijnhaven.
- 12 september 2023 sprak De Oekraïense president [Zelensky](#) studenten van de Campus Den Haag en De Haagse Hogeschool toe via een livestream.

Marketing (svz jan 2023)

- 24 oktober 2022 werd voor het eerst [een bachelor Opendag op de Campus Den Haag](#) georganiseerd. Waar normaal gezien honderden forenzen hun wegvinden naar de ministeries, was de Haagse Turfmarkt een komen en gaan van Jeugdige studenten in spe.